

FORMULARZ OFERTOWY WYKONAWCY

Dane dotyczące wykonawcy

Nazwa:

Siedziba:

Adres poczty elektronicznej:

Strona internetowa:

Numer telefonu: 0 (**)

Numer faksu: 0 (**)

Numer REGON:

Numer NIP:

Dane dotyczące zamawiającego

Gmina Miejska Człuchów ul. Wojska Polskiego 1, 77-300 Człuchów

Zobowiązania wykonawcy

Nawiązując do ogłoszenia o zamówieniu publicznym na

„Usługi w zakresie zimowego utrzymania dróg, chodników, placów, parkingów oraz posesji stanowiących własność Gminy Miejskiej na terenie miasta Człuchów w sezonie 2011/2012”

Numer sprawy: IPiOŚ.271.20.2011.AM, oferujemy wykonanie zamówienia, zgodnie z wymogami Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia za cenę:

Cena oferty

cena netto.....zł

(słownie:)

podatek VAT.....zł

cena brutto.....zł

(słownie:)

Oświadczam, że:

Wykonam zamówienie publiczne w terminie do dnia:

Termin płatności:..... dni

Osoby do kontaktów z Zamawiającym

Osoba / osoby do kontaktów z Zamawiającym odpowiedzialne za wykonanie zobowiązań umowy:

..... tel. kontaktowy, faks:

..... zakres odpowiedzialności

..... tel. kontaktowy, faks:

..... zakres odpowiedzialności

Pełnomocnik w przypadku składania oferty wspólnej

Nazwisko, imię

Stanowisko
Telefon.....Fax.....

Zakres*:

- do reprezentowania w postępowaniu
- do reprezentowania w postępowaniu i zawarcia umowy
- do zawarcia umowy

Oświadczenie dotyczące postanowień specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

1. Oświadczamy, że zapoznaliśmy się ze specyfikacją istotnych warunków zamówienia, nie wnosimy żadnych zastrzeżeń oraz uzyskaliśmy niezbędne informacje do przygotowania oferty.

2. Oświadczamy, że uważamy się za związanych z ofertą przez czas wskazany w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

3. Poświadczam wniesienie wadium w wysokości:, w formie:
.....

4. Bank i numer konta, na które ma zostać zwrócone wadium:

.....
.....

5. Oświadczamy, że załączone do specyfikacji istotnych warunków zamówienia postanowienia umowy / wzór umowy zostały przez nas zaakceptowane bez zastrzeżeń i zobowiązujemy się w przypadku wyboru naszej oferty do zawarcia umowy w miejscu i terminie wyznaczonym przez Zamawiającego.

Dokumenty

Na potwierdzenie spełnienia wymagań do oferty załączam:

.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zastrzeżenie wykonawcy

Niżej wymienione dokumenty składające się na ofertę nie mogą być ogólnie udostępnione:

.....
.....
.....

Inne informacje wykonawcy:

.....
.....
.....

.....
(data i czytelny podpis wykonawcy)

Formularz cenowy

Nazwa wykonawcy

Adres wykonawcy

Miejscowość

Data

Przedmiot zamówienia

L. p.	Nazwa przedmiotu	Jed. n. miary	Ilość	Krotność	Jedn. cena netto pln	Razem netto pln	Vat (%)	Jedn. cena brutto pln	Razem brutto pln
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Pojazd z pługiem i posyparką (pługi czołowe lemieszowe zamontowane na solarkach, piaskarkach, samochodach ciężarowych, itp.) wraz z zamontowanym nadajnikiem GPS	km	35,96	60					
2	Solarka wraz z zamontowanym nadajnikiem GPS	km	4,20	40					
3	Pojazd koparko – ładowarka – załadunek śniegu	mh	8	4					
4	Samochód samowyładowczy min 10 t – wywóz śniegu wraz z zamontowanym nadajnikiem GPS	mh	8	4					
5	Dopłata za (solanka) stężenie 20% (do poz. 2)	t/km	0,100	40					
6	– Dopłata za (mieszanka piaskowo-solna) o składzie wagowym 90% kruszywa, 10% soli do uszorstnienia nawierzchni (do poz. 1)	t/km	0,700	40					
7	Dopłata za kruszywo do uszorstnienia nawierzchni (do poz. 1)	t/km	0,750	40					
8	Ręczne odśnieżanie nawierzchni posesji	m2	4965,74	20					
9	Ręczne posypywanie nawierzchni posesji IV standard	m2	4965,74	20					
10	Ręczne odśnieżanie nawierzchni parkingów	m2	230,00	10					
11	Ręczne posypywanie nawierzchni parkingów IV standard	m2	230,00	10					
12	Mechaniczne odśnieżanie chodników	km	11,65	35					
13	Mechaniczne posypywanie chodników IV standard	km	11,65	35					
14	Mechaniczne odśnieżanie parkingów	km	0,72	35					

15	Mechaniczne posypywanie parkingów IV standard	km	0,72	35						
16	Mechaniczne odśnieżanie ścieżek pieszo-rowerowych	km	3,26	10						
17	Mechaniczne posypywanie ścieżek pieszo-rowerowych IV standard	km	3,26	10						
18	Rozwiezienie skrzyń do piasku	szt.	10	1						
19	Uzupełnianie skrzyń piaskiem	szt.	10	1						
20	Zwiezienie skrzyń do piasku	szt.	10	1						
Razem netto i brutto			X	X	X		X	X		
Ogółem netto								X		
OGÓŁEM CENA REALIZACJI ZAMÓWIENIA BRUTTO										

Wartość z pozycji OGÓŁEM należy przenieść do formularza ofertowego.

.....
(data i czytelny podpis wykonawcy)

**OŚWIADCZENIE O SPEŁNIENIU WARUNKÓW UDZIAŁU
W POSTĘPOWANIU O ZAMÓWIENIE PUBLICZNE**

Nazwa wykonawcy

Adres wykonawcy

Miejscowość

Data

Oświadczamy, że spełniamy warunki udziału w postępowaniu określone szczegółowo w specyfikacji istotnych warunków zamawiającego, dotyczące w szczególności:

- 1) posiadania uprawnień do wykonywania określonej działalności lub czynności, jeżeli przepisy prawa nakładają obowiązek ich posiadania,
- 2) posiadania wiedzy i doświadczenia
- 3) dysponowania odpowiednim potencjałem technicznym oraz osobami zdolnymi do wykonania zamówienia,
- 4) sytuacji ekonomicznej i finansowej.

Na potwierdzenie spełnienia wyżej wymienionych warunków do oferty załączam wszelkie dokumenty i oświadczenia wskazane przez zamawiającego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

.....

(data i czytelny podpis wykonawcy)

**OŚWIADCZENIE
O BRAKU PODSTAW DO WYKLUCZENIA Z POSTĘPOWANIA**

Nazwa wykonawcy

Adres wykonawcy

Miejscowość Data

Oświadczamy, że w stosunku do Firmy, którą reprezentujemy brak jest podstaw do wykluczenia z powodu niespełnienia warunków, o których mowa w art. 24 ust. 1 Prawa zamówień publicznych w szczególności:

- 1) Firma, którą reprezentujemy nie wyrządziła szkody, nie wykonując zamówienia lub wykonując je nienależycie, a szkoda ta została stwierdzona orzeczeniem sądu, które uprawomocniło się w okresie 3 lat przed wszczęciem niniejszego postępowania.
- 2) z Firmą, którą reprezentujemy zamawiający nie rozwiązał, nie wypowiedział umowy w sprawie zamówienia publicznego, ani nie odstąpił od umowy w sprawie zamówienia publicznego, z powodu okoliczności, za które Firma, którą reprezentujemy ponosi odpowiedzialność, jeżeli rozwiązanie albo wypowiedzenie umowy albo odstąpienie od niej nastąpiło w okresie 3 lat przed wszczęciem postępowania, a wartość niezrealizowanego zamówienia wyniosła, co najmniej 5% wartości umowy.
- 3) w stosunku do Firmy, którą reprezentujemy nie otwarto likwidacji, ani nie ogłoszono upadłości, z wyjątkiem sytuacji, gdy po ogłoszeniu upadłości doszło do zawarcia układu zatwierdzonego prawomocnym postanowieniem sądu, jeżeli układ ten nie przewiduje zaspokojenia wierzycieli przez likwidację majątku upadłego.
- 4) Firma, którą reprezentujemy nie zalega z uiszczeniem podatków, opłat lub składek na ubezpieczenia społeczne lub zdrowotne, z wyjątkiem przypadków uzyskania przewidzianych prawem zwolnienia, odroczenia, rozłożenia na raty zaległych płatności lub wstrzymania w całości wykonania decyzji właściwego organu.
- 5) osoby określone w art. 24 ust. 1 pkt 4) do 8) nie zostały prawomocnie skazane za przestępstwo popełnione w związku z postępowaniem o udzielenie zamówienia, przestępstwo przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, przestępstwo przeciwko środowisku, przestępstwo przekupstwa, przestępstwo przeciwko obrotowi gospodarczemu lub inne przestępstwo popełnione w celu osiągnięcia korzyści majątkowych, a także za przestępstwo skarbowe lub przestępstwo udziału w zorganizowanej grupie albo związku mających na celu popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego
- 6) w stosunku do Firmy, którą reprezentujemy Sąd nie orzekł zakazu ubiegania się o zamówienia na podstawie przepisów o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

Na potwierdzenie spełnienia wyżej wymienionych warunków do oferty załączam wszelkie dokumenty i oświadczenia wskazane przez zamawiającego w specyfikacji istotnych warunków zamówienia.

.....
(data i czytelny podpis wykonawcy)

WYKAZ WYKONANYCH USŁUG

Nazwa wykonawcy

Adres wykonawcy

Miejscowość Data

Wykaz wykonanych, a w przypadku świadczeń okresowych lub ciągłych również wykonywanych, usług w zakresie niezbędnym do wykazania spełniania warunku wiedzy i doświadczenia w okresie ostatnich trzech lat licząc od dnia złożenia oferty, a jeżeli okres prowadzenia działalności jest krótszy - w tym okresie, z podaniem ich wartości, przedmiotu, dat wykonania i odbiorców, oraz załączeniem dokumentu potwierdzającego, że te dostawy lub usługi zostały wykonane lub są wykonywane należycie wymagany jest w celu potwierdzenia, że wykonawca posiada niezbędną wiedzę oraz doświadczenie. Spełnieniem warunku będzie przedstawienie wykonania, co najmniej 1 usługi polegającej na zimowym utrzymaniu dróg o wartości min. 150.000zł.

Lp.	Zamawiający: nazwa i adres, telefon	Data wykonania.	Przedmiot wykonanej usługi / dostawy	Wartość brutto
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
1				
2				

Do wykazu należy dołączyć dokumenty potwierdzające, że wykazane usługi zostały wykonane lub są wykonywane należycie.

Jeżeli wykonawca polega na wiedzy i doświadczeniu innych podmiotów należy do powyższego wykazu dołączyć pisemne zobowiązania tych podmiotów do oddania do dyspozycji niezbędnych zasobów na okres korzystania z nich przy wykonywaniu zamówienia

.....
(data i czytelny podpis wykonawcy)

**WYKAZ
NARZĘDZI, WYPOSAŻENIA ZAKŁADU I URZĄDZEŃ TECHNICZNYCH**

Nazwa wykonawcy

Adres wykonawcy

Miejscowość

Data

Wykaz narzędzi, wyposażenia zakładu i urządzeń technicznych dostępnych wykonawcy usług lub robót budowlanych w celu realizacji zamówienia, wymagany jest w celu potwierdzenia, że wykonawca dysponuje odpowiednim potencjałem technicznym.

Lp.	Rodzaj sprzętu	Jedn. miary	Ilość min.
1			
2			
3			
4			
5			

Jeżeli wykonawca polega na potencjale technicznym innych podmiotów należy do powyższego wykazu dołączyć pisemne zobowiązania tych podmiotów do oddania do dyspozycji wykazanych narzędzi, wyposażenia zakładu, urządzeń technicznych na okres korzystania z nich przy wykonywaniu zamówienia

.....
(data i czytelny podpis wykonawcy)

WZÓR UMOWY

Zawarta w dniu

Pomiędzy: Gminą Miejską Człuchów ul. Wojska Polskiego 1; 77-300 Człuchów,
zwanym dalej **Zamawiającym** reprezentowanym przez:
mgr Ryszard Szybajło – Burmistrz Miasta Człuchowa
przy kontrasygnacie Skarbnik Miasta – Irena Neckar

a:

NIP zwanym dalej **Wykonawcą** , reprezentowanym przez:

.....

Niniejsza umowa jest konsekwencją zamówienia realizowanego na podstawie Ustawy prawa zamówień publicznych (t. j. Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655 ze zmianami) - przetarg nieograniczony poniżej progu art. 11 ust.8

§ 1

Przedmiot umowy

1. Przedmiotem zamówienia jest wykonanie zadania pod nazwą „*Usługi w zakresie zimowego utrzymania dróg, chodników, placów, parkingów oraz posesji stanowiących własność Gminy Miejskiej na terenie miasta Człuchów w sezonie 2011/2012*”

2. Zakres zamówienia obejmuje:

2.1. Usuwanie śliskości zimowej przy zastosowaniu odpowiednich (właściwych) środków chemicznych i uszorstniających dostosowanych do warunków pogodowych wraz z dostawą tych materiałów i ich załadunkiem na środki transportowe

2.2. Odpluzanie jezdni przy zastosowaniu pługów czołowych lemieszowych zamontowanych na solarkach, piaskarkach, samochodach ciężarowych, itp.

2.3. Rozstawienie skrzyń z piaskiem będących własnością Wykonawcy w miejsca wskazane przez zamawiającego, uzupełnianie piaskiem oraz zwiezenie skrzyń po okresie zimowy. Zamawiający zastrzega sobie możliwość zmiany ilości rozstawionych skrzyń w trakcie realizacji zamówienia.

2.4. Użycie ciężkiego sprzętu na wyłączne polecenie zamawiającego, w przypadku intensywnych opadów śniegu lub zamieci powodujących powstanie zasp

2.5. Załadunek i wywóz śniegu w sytuacjach wyjątkowych przy zastosowaniu sprzętu nieuszkodzającego nawierzchnię i elementy pasa drogowego (np. z zastosowaniem listew ogumionych) – wyłącznie na polecenie zamawiającego

2.6. Ręczne odgarnięcie pokrywy śnieżnej w miejscach niedostępnych dla pługów oraz doczyszczanie ręczne z błota pośniegowego i zmarzliny przykrawężnikowej jezdni w strefie przejść dla pieszych (światło przejścia min. 3,0m).

2.7. Stałe patrolowanie dróg w celu bieżącej oceny skuteczności podejmowanych działań w ramach realizacji zamówienia wykonawca zapewni całodobowy punkt dyspozytorski i wyraża gotowość do pracy 24 godziny na dobę przez 7 dni w tygodniu umożliwiając kontakt telefoniczny i fax do i od Zamawiającego. Wykonawca przedstawi osoby do kontaktu telefonicznego w celu zapewnienia pełnej dyspozycyjności.

3. Warunki techniczno-organizacyjne podczas wykonywania robót przy zimowym utrzymaniu dróg:

3.1. Prace związane z zimowym utrzymaniem dróg będą odbywały się na terenie Gminy Miejskiej Człuchów wg zestawienia dróg objętych zimowym utrzymaniem z

uwzględnieniem znaczenia komunikacyjnego poszczególnych dróg oraz wymogów w zakresie ochrony środowiska – zał. Nr 1-7 do wzoru umowy. Zamawiający szacuje wykonanie usługi objętej przedmiotem zamówienia na długości łącznej 35,96 km jezdni, 11,65 km chodników, 3,26 ścieżek pieszo-rowerowych. Podanie faktycznej ilości kilometrów odśnieżanych jezdni w okresie umowy nie jest możliwe do określenia, gdyż związane jest to z warunkami meteorologicznymi, niezależnymi od zamawiającego. **Zamawiający zastrzega sobie możliwość zmiany długości dróg w poszczególnych standardach utrzymania, w trakcie realizacji zamówienia.**

3.2. Standard odśnieżania i zwalczania śliskości zimowej dróg:

3.2.1 **Standard II** - Miejsca niebezpieczne przy usuwaniu gołoledzi, do których zakwalifikowano:

- ulice stanowiące ramy komunikacyjne miasta, głównie na których odbywa się ruch komunikacji autobusowej
- teren utwardzonych przystanków autobusowych
- ulice łączące osiedla mieszkaniowe z centrum miasta
- ulice dojazdowe do szpitala
- niektóre inne ulice o bardzo dużym natężeniu ruchu kołowego

Utrzymanie przejezdności wymaga stosowania zabiegów profilaktycznych, tj. działań hamujących tworzenie się śliskości zimowej w momencie opadu śniegu, marznącego deszczu bądź występowania gołoledzi. Wykonawcy zobowiązani są do prowadzenia stałego monitoringu stanu nawierzchni, w szczególności odcinków zagrożonych tzw. śliskością lokalną i do niezwłocznego podejmowania działań w sytuacji zagrożenia. W momencie wystąpienia opadu – wykonawcy zobowiązani są do natychmiastowego wysyłania do akcji posypywarek. Pierwsze odplużanie jezdni oraz posypywanie niezbędną dawką solanki (NaCl o stężeniu 20%) w przypadku temperatury powietrza poniżej (-) 7 stopni C) musi nastąpić w ciągu 1,5 godziny, licząc od momentu wystąpienia zjawiska. W przypadku ciągłego opadu odplużenie i posypywanie musi być ponawiane z częstotliwością uniemożliwiającą tworzenie się śliskości pośniegowej. Nie dopuszcza się występowania zasp śnieżnych oraz zajęzionej warstwy śniegu również podczas opadów. W szczególności należy zabezpieczyć obręby skrzyżowań. Jezdnie muszą być posypywane i odśnieżane na całej szerokości. Całkowite usunięcie pokrywy śnieżnej oraz błota pośniegowego na 5,00 m szerokości jezdni musi mieć miejsce w ciągu 4 godzin, licząc od chwili ustania opadu.

3.2.2. **Standard III** - Drogi utwardzone do których zakwalifikowano:

- pozostałe ulice publicznej komunikacji autobusowej
- pozostałe trasy wylotowe z miasta
- ulice dojazdowe do instytucji publicznych
- ulice posiadające kategorię drogi gminnej o nawierzchni bitumicznej bądź z kostki brukowej

Utrzymanie sieci podstawowej w trosce o ochronę środowiska pozbawione jest działań zapobiegawczych. Pierwsze odplużanie jednego pasa ruchu w każdą stronę oraz posypywanie niezbędną dawką środków chemicznych i uszorstniających (w zależności od warunków atmosferycznych mieszanką piasku i soli, kruszywa) musi nastąpić w czasie do 3,5 godziny, licząc od momentu wystąpienia zjawiska. W przypadku ciągłego opadu śniegu posypywanie i odplużenie musi być ponawiane z częstotliwością uniemożliwiającą tworzenie śliskości pośniegowej i zapewniającą przejezdność drogi. Usunięcie pokrywy śnieżnej na 5,00 m szerokości jezdni musi mieć miejsce w ciągu 4 godzin, a błota pośniegowego w ciągu 8 godzin, licząc od chwili ustania opadu.

3.2.3 **Standard IV** - Drogi o nawierzchni gruntowej, twardej i inne tereny do których zakwalifikowano:

– pozostałe ulice i drogi osiedlowe, o nawierzchniach utwardzonych i nieutwardzonych.

Z uwagi na ochronę przyrody ulice te posypywane będą przede wszystkim piaskiem, a posypywanie mieszanką piaskowo – solną dopuszczone jest wyłącznie w przypadku wystąpienia zjawiska deszczu marznącego oraz temperatury powietrza poniżej (–) 5 stopni C. Wykonawcy zobowiązani są do odpłuzenia i posypywania piaskiem jezdni sieci lokalnej w ciągu 6 godzin, licząc od momentu wystąpienia zjawiska. Odsnieżanie i posypywanie również musi być sukcesywnie ponawiane aż do ustania opadu.

Sporadyczne przypadki spowodowane trudnymi warunkami zimowymi wymagające rozszerzenia akcji zimowej poza podstawowy zakres nie będą wymagać uzyskania standardów zimowego utrzymania, o których mowa wyżej. Zakres zimowania utrzymania w tych przypadkach ograniczać się będzie do odsnieżania z ewentualnym uszorstnieniem nawierzchni.

Zamawiający zastrzega sobie konieczność wezwania Wykonawcy w trybie awaryjnym do przystąpienia do świadczenia usługi w czasie nie dłuższym niż 30min od wezwania telefonicznego, bądź pisemnego. W takim przypadku Zamawiający wyznaczy miejsce, gdzie wykonawca po upływie 30min ma stawić się pługopiaskarką gotową do akcji. W przypadku nie stawienia się Wykonawcy w wyznaczonym miejscu po ustalonym czasie, przedstawiciele Zamawiającego spiszą protokół kontrolny. W przypadku dwukrotnego braku reakcji na zgłoszenie awaryjne Zamawiający zastrzega sobie prawo do zerwania umowy bez wypowiedzenia.

3.3 Odsnieżanie odbywać się będzie za pomocą pługów. Przy odsnieżaniu należy zwrócić uwagę, aby śnieg usuwany z jezdni nie był przemieszczany na inne krzyżujące się drogi. W wale formowanym przy krawężniku należy wykonać przerwy w miejscach przejść dla pieszych o szerokości min. 3,00 m. Zakładana prędkość przy odsnieżaniu jezdni nie powinna przekraczać 10 – 15 km/ h, podczas intensywnych opadów prędkość można zwiększyć do 15 – 20 km / h. Zakładana prędkość przy odsnieżaniu chodników nie powinna przekraczać 10 km/ h. W zakres odsnieżania chodników wchodzi również odsnieżanie przystanków komunikacji miejskiej z usunięciem śniegu na długości autobusu.

Zabrania się używania mieszanek piaskowo-solnych na nawierzchniach z drobnowymiarowych elementów betonowych – dotyczy nawierzchni dróg, chodników, parkingów oraz nawierzchni dróg i placów o nawierzchni z bruku kamiennego o spoiwie cementowym.

3.4. Wszystkie pojazdy świadczące usługi na drogach powinny mieć zainstalowane nadajniki GPS i będą rozliczane zgodnie ze wskazaniem nadajnika. W przypadku wystąpienia awarii nadajnika wykonawca zobowiązany jest powiadomić o tym fakcie Zamawiającego (pisemnie, faxem lub telefonicznie) w przeciwnym razie rozliczenie pracy sprzętu zostanie przeprowadzone zgodnie ze wskazaniem nadajnika GPS. Koszty utrzymania oraz instalacji ponosi wykonawca.

3.5. Wykonawca zobowiązany jest śledzić na bieżąco prognozę pogody dla Człuchowa. W czasie wykonywania usług związanych z zimowym utrzymaniem dróg Wykonawca będzie przestrzegał przepisów BHP, oraz przepisów wynikających z *Kodeksu Ruchu Drogowego*. Pracownicy wykonujący prace w terenie muszą posiadać odzież roboczą, oznakowaną czytelną nazwą firmy wykonującej prace.

Wykonawca bierze na siebie pełną odpowiedzialność za właściwe wykonanie robót, zapewnienie bezpieczeństwa oraz metody organizacyjno – techniczne.

4. Zasady odbioru prac zimowych:

Kontrolowanie oczyszczania terenów odbywać się będzie na bieżąco przez pracowników Urzędu Miejskiego w Człuchowie. Wykonawca zobowiązany jest na życzenie

Zamawiającego zapewnić środek transportu wraz z kierowcą, z co najmniej dwoma miejscami do siedzenia dla przedstawicieli Zamawiającego w celu kontroli jakości wykonywanego przedmiotu zamówienia. Koszty transportu obciążają Wykonawcę.

4.1. Przy odśnieżaniu dróg:

- 4.1.1. Zamawiający przeprowadza wrywkową kontrolę grubości pozostawionego śniegu na jezdni oraz szerokości odśnieżania. Kontrola odbywa się w ciągu 2-3 godzin po wykonaniu usługi, jeżeli warunki pogodowe są ustabilizowane.
 - 4.1.2. W przypadku gdy Wykonawca ze względu na trudne warunki pogodowe nie jest w stanie wykonać prac zgodnie ze standardem zimowego utrzymania dróg, **powinien zawiadomić – pisemnie, faksem – o tym fakcie Zamawiającego.**
 - 4.1.3. W przypadku stwierdzenia przez zamawiającego nieuzasadnionych odstępstw od standardów zimowego utrzymania dróg, Wykonawca ponosi kary zgodnie z umową
- #### 4.2. Przy zwalczaniu śliskości:
- 4.2.1. Zamawiający przeprowadza wrywkową kontrolę ilości rozsypanych środków, szerokości i długości sypania
 - 4.2.2. Odbiór wrywkowy odbywa się w ciągu 2-3 godzin po wykonaniu pracy, jeżeli warunki pogodowe są ustabilizowane
 - 4.2.3. W przypadku, gdy Wykonawca ze względu na trudne warunki pogodowe nie jest w stanie wykonać prac zgodnie ze standardem zimowego utrzymania dróg, **powinien zawiadomić – pisemnie, faksem – o tym fakcie Zamawiającego.**
 - 4.2.4. W przypadku stwierdzenia przez zamawiającego nieuzasadnionych odstępstw od standardów zimowego utrzymania dróg, Wykonawca ponosi kary zgodnie z umową.
5. Wykonawca zobowiązany jest do dokonania wizji lokalnej na terenie realizacji zamówienia oraz do zdobycia wszelkich informacji, które mogą być konieczne do przygotowania oferty i podpisania umowy.
 6. Do obowiązków Wykonawcy będzie należało także udostępnienie Zamawiającemu niezbędnego oprogramowania jedno monitorowego do obsługi systemu GPS z wykorzystaniem istniejącego komputera.
 7. Wykonawca odpowiedzialny jest za powstałe w toku własnych prac odpady oraz za właściwy sposób postępowania z nimi, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. o odpadach (Dz. U. z 2007r. Nr 39, poz. 251 ze z.) oraz ustawy z dnia 13 września 1996r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2005r. Nr 236, poz. 2007 z późn. zm.). Wywóz odpadów odbywa się na koszt Wykonawcy.

§ 2

Obowiązki stron

1. Obowiązki Zamawiającego
 - 1.1. Zapewnienie bieżącej łączności telefoniczną.
 - 1.2. Uzgadnianie zakresów wykonania usług.
2. Obowiązki Wykonawcy
 - 2.1. Prawidłowe wykonanie wszystkich prac związanych z realizacją przedmiotu umowy określonych w § 1.
 - 2.2. Współpraca ze służbami Zamawiającego.
 - 2.3. Koordynowanie prac realizowanych przez podwykonawców.
 - 2.4. Przestrzeganie przepisów bhp i ppoż.
 - 2.5. Zapewnienie kadry i nadzoru z niezbędnymi uprawnieniami.
 - 2.6. Zapewnienie sprzętu spełniającego wymagania norm technicznych.

§ 3

Terminy realizacji prac

1. Wykonawca zobowiązuje się do wykonania przedmiotu umowy w terminie od dnia podpisania umowy do dnia 30.04.2012r.
2. Zamawiający zastrzega sobie możliwość rozwiązania umowy w razie wyczerpania szacunkowej kwoty umownej.

§ 4

Nadzór

1. Zamawiający powołuje osobę do kontaktów z Wykonawcą
.....
2. Przedstawicielem Wykonawcy będzie
.....
tel.
3. Zmiana wyznaczonych osób nie wymaga aneksu do niniejszej umowy

§ 5

Odbiory

Strony ustalają, że odbiory wykonanej usługi będą odbywały się na podstawie zestawienia ilościowo – jakościowego odsnieżonych dróg i placów, potwierdzonego pisemnie przez przedstawiciela Zamawiającego w zakresie ilościowym i jakościowym wykonanych usług oraz wg następujących zasad:

1) przy odsnieżaniu nawierzchni:

- a) Zamawiający przeprowadza wyrywkową kontrolę grubości pozostawionego śniegu najjezdni oraz szerokości odsnieżania. Kontrola odbywa się w ciągu 2-3 godzin po wykonaniu pracy, jeżeli warunki pogodowe są ustabilizowane,
- b) w przypadku, gdy Wykonawca ze względu na trudne warunki pogodowe nie jest w stanie wykonać prac zgodnie ze standardem zimowego utrzymania dróg, powinien zawiadomić – pisemnie, faksem- o tym fakcie Zamawiającego,
- c) w przypadku stwierdzenia przez zamawiającego nieuzasadnionych odstępstw od standardów zimowego utrzymania dróg, Wykonawca ponosi kary zgodnie z umową,

2) przy zwalczaniu śliskości:

- a) Zamawiający przeprowadza wyrywkową kontrolę ilości rozsypanych środków, szerokości i długości sypania,
- b) odbiór wyrywkowy odbywa się w ciągu 2-3 godzin po wykonaniu pracy, jeżeli warunki pogodowe są ustabilizowane,
- c) w przypadku, gdy Wykonawca ze względu na trudne warunki pogodowe nie jest w stanie wykonać prac zgodnie ze standardem zimowego utrzymania dróg, powinien zawiadomić – pisemnie, faksem- o tym fakcie Zamawiającego,
- d) w przypadku stwierdzenia przez zamawiającego nieuzasadnionych odstępstw od standardów zimowego utrzymania dróg, Wykonawca ponosi kary zgodnie z umową.

§ 6

Wynagrodzenie

1. Strony ustalają, że wynagrodzenie za wykonanie usług wchodzących w zakres przedmiotu umowy, wyliczone będzie na podstawie wymienionych ryczałtowych cen jednostkowych w formularzu cenowym stanowiącym załącznik nr 1 do umowy wynikających z oferty Wykonawcy oraz faktycznie wykonanych prac.
2. Stawki jednostkowe wyszczególnione w ust. 1 nie podlegają zmianom w czasie obowiązywania umowy oraz zawierają wszystkie koszty związane z realizacją przedmiotu umowy.
3. Maksymalna szacunkowa wartość umowy, wynikająca z oferty wynosi
.....zł (słownie:)

§ 7

Warunki płatności

1. Wynagrodzenie Wykonawcy, o którym mowa w § 6 rozliczane będzie na podstawie 14 dniowej faktury VAT wystawionej przez Wykonawcę w oparciu o zestawienie raportów.
 2. Wynagrodzenie, o którym mowa w § 7 stanowić będzie wynik sumy iloczynu ilości jednostki usług odebranych przez Zamawiającego i cen jednostkowych zgodnie z § 6 ust.1 umowy.
 3. Zamawiający ma obowiązek zapłaty faktury VAT w terminie do 30 dni licząc od dnia potwierdzenia jej odbioru przez Zamawiającego. Za datę zapłaty uważa się datę polecenia przelewu na rachunek Wykonawcy.
 4. W przypadku, gdy faktura nie spełnia wymagań pod względem merytorycznym lub rachunkowym, zostanie zwrócona Wykonawcy bez obowiązku zapłaty wynagrodzenia. Płatność nastąpi po otrzymaniu przez Zamawiającego prawidłowo wystawionej faktury.
 5. Wynagrodzenie Wykonawcy zostanie przekazane przez Zamawiającego przelewem z rachunku bankowego Zamawiającego na rachunek bankowy Wykonawcy:
-

§ 8

Odpowiedzialność odszkodowawcza

1. Wykonawca zobowiązuje się świadczyć usługi objęte niniejszą umową z należytą starannością, zgodnie ze swoją najlepszą wiedzą i doświadczeniem oraz przy zachowaniu obowiązujących przepisów prawa.
2. W okresie obowiązywania, po rozwiązaniu lub po wygaśnięciu umowy, Wykonawca jest i będzie odpowiedzialny wobec Zamawiającego na zasadach uregulowanych w kodeksie cywilnym za wszelkie szkody (wydatki, koszty postępowań) oraz roszczenia osób trzecich w przypadku, gdy będą one wynikać z wad w wykonaniu przedmiotu umowy lub z powodu niedołożenia należytej staranności przez Wykonawcę lub jego Podwykonawcę przy wykonaniu przedmiotu umowy.
3. Wykonawca ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone osobom trzecim – użytkownikom dróg i placów, jeśli powstały one na skutek niewykonania lub nienależytego wykonania obowiązków określonych w umowie.

§ 9

Kary umowne

1. Strony zastrzegają prawo naliczenia kar umownych za nienależyte wykonanie przedmiotu umowy.
2. Wykonawca zapłaci Zamawiającemu karę umowną:
 - 1) za odstąpienie od umowy przez Zamawiającego z przyczyn, za które ponosi odpowiedzialność Wykonawca, w wysokości 10% wynagrodzenia, o którym mowa w § 6 ust. 3 umowy;
 - 2) za opóźnienie w wykonaniu zadań objętych umową w wysokości 0,02% wynagrodzenia o którym mowa w § 6 ust. 3 umowy, za każdą godzinę opóźnienia; w razie wątpliwości co do momentu upływu wykonania usługi, Zamawiający do wyliczenia godziny wykonania usługi przyjmie godzinę wystąpienia zjawiska atmosferycznego, wg informacji z IMiGW.
 - 3) za stwierdzone w zestawieniu ilościowo – jakościowym nienależyte wykonanie przedmiotu umowy, w wysokości do 0,03% wynagrodzenia, o którym mowa w § 6 ust. 3 umowy.
3. Zamawiający zapłaci Wykonawcy karę umowną za odstąpienie od umowy przez Wykonawcę, z przyczyn, za które odpowiedzialność ponosi Zamawiający w wysokości 10% wynagrodzenia, o którym mowa w § 6 ust.3 umowy, z wyjątkiem wystąpienia sytuacji opisanej w art. 145 Prawa zamówień publicznych.

4. Wykonawca oświadcza, iż upoważnia Zamawiającego do potrącenia z należnego mu wynagrodzenia kar umownych naliczonych przez Zamawiającego.
5. Strony zastrzegają sobie prawo do dochodzenia odszkodowania uzupełniającego przenoszącego wysokość kar umownych do wysokości rzeczywiście poniesionej szkody.
6. W celu potwierdzenia nienależytego wykonania usługi lub opóźnienia w jej wykonaniu Zamawiający dokona weryfikacji w terenie. Nieobecność Wykonawcy pomimo telefonicznego powiadomienia, nie może stanowić podstawy do kwestionowania stwierdzonego pisemnie (protokół) stanu faktycznego.

§ 10

Zmiana umowy

3. Zamawiający przewiduje możliwość zmian postanowień zawartej umowy w stosunku do treści oferty, na podstawie, której dokonano wyboru wykonawcy, w przypadku przekształcenia formy organizacyjno – prawnej Wykonawcy lub wynikających z następstwa prawnego zgodnie z obowiązującymi przepisami.
4. Jako siły wyższe uznane zostają: klęski żywiołowe, huragan, powódź, katastrofy transportowe, pożar, eksplozje, wojna, strajk i inne nadzwyczajne wydarzenia, których zaistnienie leży poza zasięgiem i kontrolą układających się stron.

Jeżeli umawiające się strony nie mają możliwości wywiązania się z uzgodnionych terminów z powodu siły wyższej, to zachowują one prawo do wnioskowania o przesunięcie terminów wykonania prac o czas trwania wydarzenia i o czas usunięcia jego skutków.

Strony są zobowiązane do powiadomienia się nawzajem w formie pisemnej w ciągu 3 dni o wystąpieniu i zakończeniu zdarzenia określonego jako „siła wyższa” wraz odpowiednimi dowodami i wnioskami.

W przypadku, gdy siła wyższa spowoduje przesunięcie terminu wykonania o więcej niż 10 dni, a między stronami brak jest w umowie innego szczegółowego postanowienia regulującego, to ta strona, której prace zostały utrudnione lub opóźnione przez wystąpienie sił wyższych u partnera umownego, ma prawo odstąpić od umowy.

§ 11

Odstąpienie od umowy

Stronom przysługuje prawo odstąpienia od umowy w następujących sytuacjach:

1. Zamawiającemu przysługuje prawo do odstąpienia od umowy:
 - 1.1. W razie zaistnienia istotnej zmiany okoliczności powodującej, że wykonanie umowy nie leży w interesie publicznym, czego nie można było przewidzieć w chwili zawarcia umowy, zamawiający może odstąpić od umowy w terminie 30 dni od powzięcia wiadomości o tych okolicznościach – zgodnie z art. 145 Prawa zamówień publicznych.;
 - 1.2. Wykonawca nie rozpoczął w terminie do 48 godzin wykonywania usług lub nie kontynuuje ich pomimo wezwania Zamawiającego;
 - 1.3. dwukrotnie naliczono kary umowne za nienależyte wykonanie przedmiotu umowy;
 - 1.4. Wykonawca przerwał realizację wykonywania usługi i przerwa trwa dłużej niż 1dzień;
 - 1.5. Wykonawca realizuje przedmiot umowy niezgodnie z umową.
2. Wykonawcy przysługuje prawo do odstąpienia od umowy, jeżeli:
 - 2.1. Zamawiający nie wywiązuje się z obowiązku zapłaty faktur mimo dodatkowego wezwania w terminie dwóch miesięcy licząc od upływu terminu na zapłatę faktur określonego w niniejszej umowie;
 - 2.2. Zamawiający zawiadomi Wykonawcę, iż wobec zaistnienia uprzednio nie przewidzianych okoliczności nie będzie mógł spełnić swoich zobowiązań umownych wobec Wykonawcy.

3. Odstąpienie od umowy powinno nastąpić w formie pisemnej pod rygorem nieważności takiego oświadczenia i musi zawierać uzasadnienie.
4. W przypadku odstąpienia od umowy, Wykonawcę oraz Zamawiającego obciążają obowiązki szczególne: w terminie 2 dni kalendarzowych od daty odstąpienia od umowy Wykonawca sporządzi szczegółowy protokół inwentaryzacji wykonanych usług wg stanu na dzień odstąpienia, potwierdzony przez osobę określoną w § 5.
5. Zamawiający w razie odstąpienia od umowy:
 - 5.1. dokona odbioru;
 - 5.2. zapłaci wynagrodzenie za usługi, które zostały wykonane do dnia odstąpienia.

§ 12

Postanowienia końcowe

1. Zawarta umowa będzie jawna i będzie podlegała udostępnieniu na zasadach określonych w przepisach o dostępie do informacji publicznej (art. 139 ust. 3 ustawy).
2. Spory, mogące wyniknąć przy wykonywaniu postanowień umowy, Strony poddają rozstrzygnięciu sądów właściwych wg siedziby Zamawiającego.
3. W sprawach nie uregulowanych niniejszą umową obowiązują strony przepisy prawa zamówień publicznych oraz kodeksu cywilnego.
4. Umowę sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, po 1 egz. dla Zamawiającego i 1 egz. dla Wykonawcy w oparciu o wyniki przetargu nieograniczonego przeprowadzonego w dniu

§ 20

Wymienione załączniki do umowy stanowią jej integralną część:

- 1) Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia
- 2) Oferta Wykonawcy z dnia
- 3) Formularz cenowy
- 4) Załącznik do umowy dotyczący realizacji zakresu rzeczowego zadania łącznie z podwykonawcami.

Z A M A W I A J Ą C Y

W Y K O N A W C A

Akceptuję wzór umowy

IPIOŚ.271.20.2011.AM

Załącznik nr 8

WYKAZ ULIC DO UTRZYMANIA ZIMOWEGO W STANDARDZIE II

* - zwalczanie śliskości i odśnieżanie na 90% szerokości jezdni przy użyciu solanki

L.p.	Nazwa ulicy	Długość w km	Przebieg
1.	2.	3.	4.
1.	Wojska Polskiego	1,037	Cała od ulicy Jana Pawła II do ul. Plac Wolności oraz przy Urzędzie Miejskim i drogą dojazdową do PPKS 0,839+0,035+0,163
2.	Zamkowa	0,137	Cała od Skrzyżowania z ul. Dworcową do ul. Plac Bohaterów
3.	Plac Bohaterów	0,147	Od ul. Zamkowej do ul. Szczecińskiej
4.	Szczecińska	1,052	Od ul. Plac Bohaterów do ul. Jana Pawła II
5.	Kamienna	0,757	Cała od ul. Szczecińskiej do skrzyżowania na wysokości posesji przy ul. Kamiennej 51a
6.	Leśna	0,455	Cała od ul. Sienkiewicza do ul. Zielonej
7.	Zielona	0,620	Od skrzyżowania z ul. Chrobrego poprzez rondo do skrzyżowania z ul. Wołodyjowskiego wraz z odcinkiem ul. Wołodyjowskiego łączącym się z drogą kat. Krajowej (Wojska Polskiego) 0,348-0,095+0,290+0,084
RAZEM km		4,205	

WYKAZ ULIC DO UTRZYMANIA ZIMOWEGO W **STANDARDZIE III** - *- zwalczanie śliskości na 5,00 m szerokości jezdni przy użyciu materiałów uszorstniających (kruszywo), pozostałe przy użyciu mieszanek piaskowo – solnych. Odsńczenie na 5,00 m szerokości jezdni.

L.p.	Nazwa ulicy	Długość w km	Przebieg
1.	2.	3.	4.
1.	Chrobrego	0,835	Cała od ul. Wojska Polskiego do ul. Czarnieckiego oraz od skrzyżowania z ul. Chopina poprzez skrzyżowania z ul. Moniuszki, ul. Polną do skrzyżowania z ul. Kościńskiego, 0,486+0,349
2.	Dworcowa	0,318	Cała od skrzyż. z ul. Plantowej do ul. Kraszewskiego 0,035+0,283
3.	Garbarska	0,184	Od ul. Plac Bohaterów do ul. Zamkowej
4.	Janta – Lipińskiego	0,136	Od ul. Długosza - do ul. Długosza
5.	Jerzego z Dąbrowy	0,702	Cała od ul Sienkiewicza do skrzyżowania ul. Jana Pawła II
6.	Jacka i Agatki	0,110	Cała od ul. Garbarskiej - ślepa
7.	Kwiatowa	0,148	Od ul. Batorego do skrzyżowania z ul. dojazdową do U.M.
8.*	Krótka	0,132	Cała od ul. Rynek do Placu Bohaterów
9.*	Krasickiego	0,078	Cała od ul. Zamkowej do ul. Rynek
10.*	Krzyżowa	0,056	Cała od ul. Krótkiej do ul. Żółkiewskiego
11.	Kraszewskiego	0,279	Cała od ul. Słowackiego do końca zabudowania dworca PKP
12.	Kamienna	0,841	Od posesji przy ul. Kamiennej 51a do Oczyszczalni ścieków
13.	Mieszka I	0,152	Cała od ul. Sienkiewicza do ul. Chrobrego
14.	Mickiewicza	0,759	Cała od ul. Słowackiego do ul. Plantowej
15.	Parkowa	0,193	Cała od ul. Dworcowej - ślepa

1.	2.	3.	4.
16.	Rataja	0,419	Cała od ul. Szczecińskiej do ul. Kamiennej
17.*	Oś.Witosa – dojazd do kościoła	0,115	Cała od ul. Rataja - ślepa
18.	Oś. Sikorskiego	0,664	Cała od ul. Armii Krajowej do ul. Traugutta (drogi kat. Powiatowej)
19.*	Rynek	0,135	Cała od ul. Królewskiej do ul. Zamkowej oraz od ul. Królewskiej - ślepa
20.	Wyszyńskiego	0,213	Cała od ul. Długosza do ul. Średniej
21.*	Traugutta 9c	0,053	Od ul. Traugutta dojazd do bramy - ślepa
22.*	Wejhera	0,067	Cała od ul. Długosza do ul. Królewskiej
23.	Wołodajowskiego	0,188	Od skrzyżowania z ul. Zieloną do skrzyżowania z ul. Czarnieckiego
24.	Zagłoby	0,064	Od skrzyżowania z ul. Kmicica do skrzyżowania z ul. Wojska Polskiego
25.*	Żółkiewskiego	0,099 0,054 0,053+0,022	Cała od skrzyżowania z ul. Zamkową do skrzyżowania z ul. Zamkową , od ul. Żółkiewskiego do ul. Zamkowej
26.*	Zatoka autobusowa – ul. Zagłoby	0,026	
27.*	Zatoka autobusowa – ul. Wojska Polskiego	0,050	
28.*	Zatoka autobusowa – ul. Szczecińska	0,024	
	RAZEM km	7,29	

WYKAZ ULIC DO UTRZYMANIA ZIMOWEGO W **STANDARDZIE IV** - * - zwalczanie śliskości na 80% szerokości jezdni (kruszywo), pozostałe przy użyciu mieszanek piaskowo – solnych. Odsnieżanie na 80% szerokości jezdni.

L.p.	Nazwa ulicy	Długość w km	Przebieg
1.	2.	3.	4.
1.*	Armii Krajowej	0,161	Cała od skrzyżowania z ul. oś. Sikorskiego do ulicy Szczecińskiej
2.	Gen. Bema	0,925	Cała od ulicy Wojska Polskiego - ślepa
3.*	Broniewskiego	0,66 -0,093	Cała od ul. Jerzego z Dąbrowy -ślepa
4.	Brzezińskiego	0,203	Cała od ul. Wojska Polskiego do ul. Jeziornej
5.	ul. bez nazwy łącząca ul. Chrobrego z ul. Jagiellońską	0,196	Cała od ul. Chrobrego do ul. Jagiellońskiej
6.	Chrobrego	0,336	Od ul. Kościńskiego do posesji p. Beraka
7.*	Czarnieckiego	0,545	Cała od skrzyżowania z ul. Polną do ul. Wołodajowskiego
8.*	Chojnicka	0,155	Cała od ul. Wojska Polskiego - ślepa
9.	Chopina	0,323	Cała od ul. Chrobrego do ul. Moniuszki
10.	Dąbrowskiego	0,149	Cała od ul. Szczecińskiej do ul. Kamiennej
11.	Drzymały	0,157	Cała od ul. Rataja – do ul. Żytnej
12.*	Felczaka	0,133	Cała od ul. Słowackiego do ul. Kraszewskiego
14.*	Grodzisko	0,214	Cała od ul. Dworcowej do ul. Dworcowej
15.*	Hubala	0,312	Cała od ul. Jeziornej do ul. Brzezińskiego
16.*	Jagiellońska	0,371	Cała od ul. Wojska Polskiego do ul. Zielonej

17.*	Kamienna sięgacze	0,563 0,930	6 szt od ul. Kamiennej Od ul. Szczecińskiej (na wys. CANPOL-u do posesji położonej przy ul. Kamiennej 141 1142
18	Jerzego z Dąbrowy	0,437 0,208	Droga dojazdowa / dojazd do ZUS, Urzędu Skarbowego, PUP/ Droga wewnętrzna dojazd do firm na zapleczu ZUS-u NA ZGŁOSZENIE
19.*	Jeziorna	0,882	Cała od ul. Wojska Polskiego - ślepa
20.	Kościelna	0,249	Cała od ul. Zamkowej – ślepa oraz zjazd na targowisko
21.	Kasztanowa	1,066	Cała od ul. Wojska Polskiego do skrzyżowania z obwodnicą wraz z drogą dojazdową wzdłuż obwodnicy do S.O.Sz. W.
22.*	Kusocińskiego	0,957	Cała od ul. Dworcowej - ślepa
23.*	Kościuszki	0,247 0,100	Cała od ul. Batorego do Stacji Diagnostyki Od ul. Wyszyńskiego- odcinek 100,00 m
24.*	Kosynierów	0,213	Cała od ul. Plantowej - ślepa
25.	Kmicica	0,462	Cała od ul. Czarnieckiego do ul. Czarnieckiego
26.*	Kazimierza Wielkiego	0,116	Cała od ul. Zielonej do ul. bez nazwy łączącej ul. Chrobrego z ul. Jagiellońską
27.	Kołatąja	0,345	Cała od ul. Wojska Polskiego do ul. Poniatowskiego
28.*	Kościńskiego	0,660	Cała od ul. Leśnej do skrzyż. z ul. Skrzetuskiego i ul. Zieloną
29.	Królewska	0,327	Cała od ul. Zamkowej do Placu Bohaterów
30.*	Kaszubska	0,094	Cała od ul. Wojska Polskiego - ślepa
31.*	Ketlinga	0,382	Od ul. Kordeckiego – ślepa / do granicy adm. Miasta/
32.*	Kordeckiego	0,292	Od o granic administracyjnych Miasta
33.*	Łąkowa	0,657	Cała od ul. Kamiennej ślepa wraz z dwoma drogami dojazdowymi łączącymi się z ul. Kamienną
34.*	Łokietka	0,116	Cała od ul. Zielonej do ul. bez nazwy łączącej ul. Chrobrego z ul. Jagiellońską

35.	Moniuszki	0,350	Cała od ul. Chrobrego do ul. Sienkiewicza
36.	Mickiewicza	0,104	od ul. Mickiewicza do posesji przy ul. Mickiewicza 1d
37.*	Malinowa	0,04	Od ul. Wiśniowej – odcinek 40,00 m
38.*	Niemcewicz	0,199	Cała od ul. Staszica - ślepa
39.*	Ogrodowa	0,132	Cała od ul. Zamkowej - ślepa
40.	Polna	0,547	Cała od ul. Sienkiewicza do ul. Chrobrego i ul. Czarnieckiego
41.*	Przemysłowa	0,090	Cała od ul. Słowackiego - ślepa
42.	Poniatowskiego	0,404	Cała od ul. Wojska Polskiego do ul. Kofłataja oraz od Poniatowskiego - ślepa
43.*	Potockiego	0,173	Cała od ul. Poniatowskiego do posesji nr 13 wraz z bocznym sięgaczem
44.*	Raławicka	0,180	Od ul. Wyszyńskiego – odcinek 180,00 m
45.*	Reymonta	0,278	Cała od ul. Kamiennej –ślepa / wzdłuż ul. Kamiennej
46.*	Reja	0,116	Cała od ul. Zielonej do ul. bez nazwy łączącej ul. Chrobrego z ul. Jagiellońską /
47.*	Różana	0,141	Cała od ul. Kasztanowej - ślepa
48.*	Skrzetuskiego	1,114	Cała od ul. Kościńskiego do ul. Chojnickiej wraz z sięgaczami oraz od ul. Kmicica do ul. Skrzetuskiego
49. *	Staszica	0,221	Cała od ul. Poniatowskiego do ul. Poniatowskiego
50.	Szkolna	0,234	Cała od ul. Wojska Polskiego do ul. Wojska Polskiego
51	Stajenna	0,173	Cała od ul. Długosza – ślepa wraz z dojazdami do garaży
52. *	Średnia 6a	0,070	od ul. Średniej do garaży
53. *	Słoneczna	0,059	Cała od ul. Moniuszki do ul. Chopina
54.*	Sienkiewicza -Cmentarz	0,209+0,126	Cała od ul. Sienkiewicza – ślepa oraz do posesji nr 40d
55.*	Towarowa	0,094	Cała od ul. Mickiewicza - ślepa
56. *	Traugutta wybudowanie	1,038	Całe od ul. Traugutta (drogi powiatowej) drogi po lewej (99+160+301) i prawej stronie (620+358+209)
57.*	Rzemieślnicza	0,376	Cała od ul. Jerzego z Dąbrowy - ślepa

58*.	Wojska Polskiego – zjazd do kładki i ogrodnictwa	0,129 0,088	Cała od ul. Wojska Polskiego – ślepa, Cała od ul. Wojska Polskiego do posesji byłego ogrodnictwa
59.*	Wyszyńskiego – dojazd do garaży	0,280 0,298 0,499	Cała od ul. Traugutta do ul. Wyszyńskiego Cała od ul. Średniej –ślepa Drogi pomiędzy garażami 17+36+52+62+69+73+190
60.	Wołodziejowskiego	0,191	Cała od ul. Wojska Polskiego do ul. Czarnieckiego
61.	Zagłoby	0,141	Cała od ul. Kmicica do ul. Czarnieckiego
62.*	Zielona	0,074 0,094	Cała od ul. Jagiellońskiej do ul. Zielonej Od ronda Wschód do ul. Kościńskiego
63.*	Zatorze	0,117	Cała od ul. Plantowej –ślepa
64.*	Zbożowa	0,488	Od Skrzyżowania z ul. Szczecińską do ul. Kamiennej
65.*	Żytunia	0,355	Cała od ul. Drzymały do ul. Zbożowej
66.	Zjazd ul. Szczecińskiej 11-13 / do Jeziora /	0,167	Cała od ul. Szczecińskiej - ślepa
67.*	Koszalińska 9-19	0,088	Cała od ul. Koszalińskiej – ślepa
68.*	Koszalińska - POLSTYR	0,140	Cała od ul. Koszalińskiej - ślepa
69.*	Droga dojazdowa do posesji p. Piwowarskiego	0,309	Cała od ul. Traugutta do posesji p. Piwowarskiego.
70.*	Słowackiego droga dojazdowa do MOPS	0,192	Droga dojazdowa od skrzyżowania z ul. Słowackiego 9 do ul. Słowackiego 4
71.*	Traugutta 7a	0,307	od ul. Traugutta do ul. Sobieskiego łącznie z drogą dojazdową do garaży
RAZEM km		24,475	

WYKAZ CHODNIKÓW DO UTRZYMANIA ZIMOWEGO

Odsnieżanie na szer. min 120 cm, zwalczanie śliskości zimowej przy użyciu materiałów uszorstwiających - kruszywo

L.p.	Nazwa ulicy	Długość w km	Przebieg
1.	2.	3.	4.
1.	Armi Krajowej	0,129	Cała od ul. Szczecińskiej do skrzyżowania z ul. osiedlową
2.	Broniewskiego	0,260	Od ul. Jerzegoz Dąbrowy do pierwszego skrzyżowania lewa i prawa strona
3.	Chrobrego	0,297	od n-ru 2 do budynku Doradztwa Rolniczego
4	Dąbrowskiego	0,149	Cała od ul. Kamiennej do ul. Szczecińskiej
5.	Dworcowa	0,302	od skrzyżowania z ul. Słowackiego do dworca PKP(lewa strona + prawa od ronda do stacji CPN)
6.	Felczaka	0,132	Cała od ul. Słowackiego do skrzyżowania z ul. Kraszewskiego
7.	Jerzego z Dąbrowy	0,272 0,545	Urząd Skarbowy – Powiatowy Urząd Pracy Urząd Skarbowy – Kościół
8.	Jacka i Agatki Królewska	0,074 0,560	od ul. Garbarskiej do Przedszkola Od ul. Zamkowej do placu Bohaterów i skrzyżowaniem z ul. Krótka
9.	Kamienna	0,952	od ul. Szczecińskiej do ul. Łąkowej
10.	Kwiatowa	0,227	od ul. Batorego do skrzyżowania z ul. Wojska Polskiego 23+25+123+56
11.	Kusocińskiego	0,081	od ul. Dworcowej do Liceum Ogólnokształcącego
12.	Kraszewskiego	0,130	od ul. Słowackiego do ul. Felczaka
13.	Kościuszki	0,250	prawa i lewa strona
14.	Krasickiego	0,078	od ul. Rynek do ul. Zamkowej
15.	Krótka	0, 128	Od schodów ul. Królewskiej do skrzyżowania z ul.do ul. Plac Bohaterów po obu stronach

WYKAZ CHODNIKÓW DO UTRZYMANIA ZIMOWEGO

Odsnieżanie na szer. 150 cm, zwalczanie śliskości zimowej przy użyciu materiałów uszorstniających - kruszywo

L.p.	Nazwa ulicy	Długość w km	Przebieg
1.	2.	3.	4.
16.	Krzyżowa	0,070	Od skrzyżowania z ul. Krótką do budynku starej Piekarni
17.	Leśna	0,401	od ul. Sienkiewicza do ul. Zielonej
18.	Plac Bohaterów	0,220	od ul. Królewskiej do ul. Krótkiej, od ronda do ul. Szczecińskiej, plac Bohaterów
19.	Parkowa	0,187	od ul. Dworcowej do Szkoły Agrobiznesu
20.	PKS - Dworzec	0,032	od ul. Batorego do wjazdu na plac manewrowy
21.	Plac Wolności	0,077	od ul. Lipińskiego wzdłuż Taxi
22.	Rynek – środek placu Rataja	0,138 0,101	po przekątnej Rynku Od drogi dojazdowej do kościoła do ul. Drzymały
23.	Szczecińska	0,645 0,947	od starego cmentarza do n-ru Szczecińska 38 od Placu Bohaterów do Kościoła p.w. N.M.P.
24.	Szkolna	0,148	od ul. Wojska Polskiego do parkingu przy Szkole Podstawowej
25.	Średnia	0,659 0,067	od ul. Batorego do parkingu przy ul. Sobieskiego od ul. Batorego do wjazdu na os. Wazów
26.	Sienkiewicza do Cmentarza Komunalnego	0,213	od ul. Sienkiewicza do Cmentarza Komunalnego 12+173+28
27.	Traugutta	0,262 0,230	od ul. Średniej do Cerkwi(262) wraz z ul. Jana PawłaII (124) od ul. Traugutta(drogi Powiatowej do os. Sikorskiego
28.	Traugutta 7a, CKU	0,134	od ul. Sobieskiego do ul. Traugutta
29.	Wojska Polskiego	0,944 0,602	od Nowego Rolnika do ul. Jeziornej od ul. Szkolnej (wjazd do PKS) do ul. Wojska Polskiego 41

			0,181	od ul. Kwiatowej do C.P.R. oraz wzdłuż elewacji bocznej Urzędu Miasta(28,0 m)
30.	Wyszyńskiego		0,228	Od ul. Długosza wzdłuż os. Wazów do ul. Średniej
31.	Wejhera		0,132	prawa i lewa strona
32.	Zamkowa		0,296	od ul. Dworcowej do ul. Plac Bohaterów, od ul. Żółkiewskiego (parkingi) do ul. Żółkiewskiego, od ul. Żółkiewskiego do ul. Krótkiej
33.	Zielona		0,176	od ul. Leśnej do ronda Wschód
34.	Kładka Odcinek ścieżki od kładki do pomnika przy wieży pozamkowej		0,301 0,432	
		RAZEM km	12,38	

WYKAZ PARKINGÓW DO UTRZYMANIA ZIMOWEGO

Odsnieżanie na całej szerokości, zwalczanie śliskości zimowej przy użyciu materiałów uszorstniających - kruszywo

L.p.	Nazwa ulicy	Długość w km	Przebieg
1.	2.	3.	4.
1.	Kwiatowa	0,051	Od ul. Wojska Polskiego do ul. Batorego
2.	Jerzego z Dąbrowy	0,288	wszystkie
3.	Traugutta - Sanepid	0,021	przy garażach ul. Traugutta
4.	Urząd Miasta	0,055	wzdłuż Urzędu Miasta
5.	Średnia – boczne wejście do Szkoły Podstawowej nr 1+ przy bloku Średnia 6a	0,117 0,025	przy ul. Średniej
6.	Wyszyńskiego - Novena	0,015	przy budynku Spółdzielni NOVENA
7.	Szczecińska	0,046	wzdłuż budynków 9-11
8.	Rynek – TAXI	0,050	
9.	Stajenna	0,0155	
10.	Jerzego z Dąbrowy - Kościół	0,037	od skrzyżowania z ul. Jana Pawła II do ul. Sienkiewicza
	RAZEM km	0,72	
		<i>Powierzchnia</i> w m ²	
11.	Sobieskiego	420,00	przy Przedszkolu Bajka
12.	Plac Bohaterów	219,00	przy starym cmentarzu oraz przy sklepie rybnym

13.	Dworcowa		423,00+135,00	przy Banku PKO S.A., przy Przedszkolu
14.	Krótką – Żółkiewskiego		723,00	przy Banku PKO oraz nowy parking z drogą przejazdową
	Cmentarz - Sienkiewicza		620,00	Parking przy cmentarzu
15.	Szkolna		450,00	przy Szkole podstawowej oraz przy OSiR
16.	Kamienna		167,00	przy skrzyżowaniu z ul. Szczecińską
17.	Plac Wolności – TAXI		423,00	Postój
18.	Park		350,00	Lewa strona ul. Kościelnej
191.	Park - szalety		86,00	przy szaletach i przystanku miejskim
20.	Rynek		270,00	
21.	Szczecińska – Sąd		297,00	
22.	Schody – Słowackiego 8 Łączące ul. Królewską z ul. Krótką Powiatowy Zarząd Dróg Kładka Wojska Polskiego Zamek Zamkowa- Żółkiewskiego		9,00 10,00 9,00 46,00 4,00 34,00 2,40	zejście z ul. Królewskiej na ul. Krótka zejście z ul. Wojska Polskiego na ul. Szkolną od ul. Wojska Polskiego do Kładki rondo Jana Pawła II do ul. Różanej od strony ul. Dworcowej pomiędzy budynkami od ul. Zamkowej do ul. Rynek
23.	Żółkiewskiego		93,40	
24.	Wejhera		66,80	
		RAZEM M2	4237,60	

WYKAZ ŚCIEŻEK PIESZO-ROWEROWYCH DO UTRZYMANIA ZIMOWEGO

Odsnieżanie na całej szer., zwalczanie śliskości zimowej przy użyciu materiałów uszorstniających - kruszywo

L.p.	Nazwa ulicy	Długość w km	Przebieg
1.	2.	3.	4.
1	ul. Wojska Polskiego	0,520	Od przejazdu kolejowego do granic administracyjnych miasta
2.	Aleja Jana Pawła II	0,460	Od ul. Kołtąta do przejazdu kolejowego
3.	Kamienna	1,400	Od ul. Batorego do ul. Szczecińskiej
		0,889	od ul. Dąbrowskiego do ul. Kamiennej nr 94
	RAZEM km	3,26	

Wykaz terenów przy budynkach wspólnotowych sprzedanych po obrysie i komunalnych odśnieżanych na szerokości 120 cm

Odsnieżanie na szer.120 cm, zwalczanie śliskości zimowej przy użyciu materiałów uszorstniających - kruszywo

Lp.	Adres Budynku	Powierzchnia [m ²]	Uwagi
1.	Batorego 4	27,60	- śmietnik, wjazd od podwórka, ubikacje, szopki – (całe podwórko)
2.	Batorego 6	40,80	- śmietnik, dojście do budynku, schody
3.	Batorego 7		- do szopek, zjazd, śmietnik, dojście do budynku
4.	Batorego 9a	38,40	- do szopek, zjazd, śmietnik, dojście do budynku
5.	Batorego 20	19,80	- dojście do furtki
6.	Chrobrego 2	9,00	- dojście do budynku
7.	Chrobrego 4	31,00	- dojście do budynku, do śmietnika
8.	Chrobrego 8	60,00	- dojście do budynku, do śmietnika
9.	Długosza 2	12,00	- dojście do śmietnika na Stajennej
10.	Długosza 4	13,50	- dojście do śmietnika na Stajennej
11.	Długosza 6	12,00	- dojście do śmietnika na Stajennej
12.	Długosza 8	42,00	- dojście do budynków, do śmietnika – (schody) (6-8)
13.	Długosza 10	100,80	- dojście do budynków (klatki) – przejścia (8-10)
14.	Długosza 12	64,00	- dojście do śmietnika
15.	Długosza 18	130,80	- dojście do śmietnika z obydwu stron
16.	Dworcowa 8	56,40	- wjazd i dojście do śmietnika i schody (wejście do KIO)
17.	Dworcowa 9	45,60	- wjazd i dojście do śmietnika i schody, schody wejściowe
18.	Felczaka 1	34,80	- schody, dojście do śmietnika

19.	Felczaka 3	50,40	- wjazd, chodniczki, szopki i śmietnik
20.	Felczaka 3a	22,00	- wjazd, chodniczki, szopki i śmietnik
21.	Jacka i Agatki 6	20,50	- dojazd do klatki, 2 klatki, śmietnik
22.	Jerzego z Dąbrowy 2	41,00	- szambo, płyta, dojście do klatek
23.	Kościuszki 2	52,80	- dojście do klatek, dojście do śmietnika
24.	Królewska 2	88,80	- zjazd do budynku, dojście do klatek (przejsięcie)
25.	Królewska 4	49,20	- dojście do śmietnika
26.	Królewska 5	54,00	- całe podwórko (dojście do piwnic)
27.	Królewska 8	40,00	- z tyłu klatka, dojście i śmietnik
28.	Królewska 10	96,60	- wejścia 2 szt., wjazd do tunelu
29.	Królewska 11	32,00	- podwórko
30.	Królewska 13	75,00	- podwórko, schody 2x
31.	Królewska 14	42,00	- 2 dojścia do budynku, śmietnik (Stajenna)
32.	Królewska 16		- 1 dojście do budynku, śmietnik (Stajenna)
33.	Królewska 18	29,00	- 2 wejścia i dojście do śmietnika (Stajenna)
34.	Królewska 21	22,00	- dojście do śmietnika
35.	Królewska 24	33,60	- 2 dojścia do budynku i śmietnika (Stajenna)
36.	Królewska 28	13,20	- dojście do śmietnika
37.	Kusocińskiego 3	73,20	- dojścia do klatek 4 szt., śmietnik
38.	Lipińskiego 1	74,00	- 2 dojścia do klatek i śmietnika
39.	Mickiewicza 2	37,20	- wejścia do budynku i śmietnik i wjazd
40.	Piastowskie 5 (Os.)	227,20	- dojście do klatek 3x i główny wjazd + parking
41.	Plac Bohaterów 5	40,60	- dojście do budynku, szopek, śmietnik
42.	Rynek 2	25,20	- dojście do budynku i śmietnik (od tyłu)
43.	Rynek 5	21,00	- dojście do budynku i śmietnik (od tyłu)
44.	Słowackiego 7	16,80	- wejście do budynku i dojście do P. Mazalon i śmietnika
45.	Słowackiego 8	71,00	- wjazd do góry, schody, dojście do budynku i śmietnika

46.	Słowackiego 12	54,00	- dojsćie do budynku 2x, wjazd i śmietnik
47.	Słowackiego 14	51,60	- dojsćie do budynku, wjazd, śmietnik
48.	Słowackiego 16	39,60	- dojsćie do budynku, wjazd, śmietnik
49.	Słowackiego 21	169,20	- dojsćie do budynku z wszystkich stron
50.	Słowackiego 24a	48,00	- wjazd, dojsćie do klatki i śmietnika
51.	Sobieskiego 1	61,20	- dojsćie do klatek, śmietnik, wjazd od ulicy Sobieskiego
52.	Sobieskiego 2	90,00	- dojsćie do klatek, śmietnik
53.	Sobieskiego 8	101,00	- dojsćie do śmietnika i klatek 4x
54.	Sobieskiego 9	27,10	- chodniczek, schody, śmietnik, szopki
55.	Szczecińska 2	49,20	- wjazd, schody, szopki, śmietnik
56.	Szczecińska 3	22,20	- dojsćie do budynku i szopki
57.	Szczecińska 11a	30,60	- dojsćie do budynku i Bandarew
58.	Szczecińska 12	95,00	- dojsćie do klatek, śmietnik i zjazd do garaży
59.	Szczecińska 14	75,60	- Sobieskiego 2
60.	Szczecińska 21	56,40	- dojsćie do budynku, wjazd, od O. Możuch od tyłu budynku
61.	Szczecińska 22	102,00	- dojsćie do budynku, wjazd, śmietnik
62.	Szczecińska 25	67,20	- wjazd, klatki, śmietnik
63.	Szczecińska 34	71,00	- wjazd 2x, dojsćie do klatek od ulicy 3x, od podwórza do śmietnika
64.	Szczecińska 35	55,20	- wjazd od do Bukowskiego, dojsćie do klatek, śmietnik 3x, od Dąbia do Szczecińskiej
65.	Średnia 2	83,50	- dojsćie do budynku i śmietnik
66.	Średnia 4	81,00	- dojsćie do budynku i śmietnik
67.	Średnia 6	59,00	- dojsćie do budynku i śmietnik między (6-8 Średnia)
68.	Średnia 6a-naucyciele	60,00	- dojsćie do śmietnika
69.	Średnia 8	33,60	- dojsćie do budynku i śmietnik między (6-8 Średnia)
70.	Traugutta 1	43,20	- wjazd, dojsćie do klatek, śmietnik, toalety,

			schody od ulicy	
71.	Traugutta 3	44,40	- wjazd, dojscie do śmietnika, dojscie do budynku, schody	
72.	Traugutta 4	45,60	- wjazd, dojscie do śmietnika, dojscie do klatki 1x	
73.	Traugutta 6	17,00	- wjazd 2x, dojscie do śmietnika, dojscie do klatek 2x	
74.	Traugutta 7	27,80	- wjazd, dojscie do klatek, śmietnik, szopki	
75.	Traugutta 7a	135,60	- dojscie do klatek i dojscie do śmietnika	
76.	Wejhera 3	54,00	- chodniki wokół budynku (dojscie do śmietnika)	
77.	Witosa 23 (Os.)	25,30	- chodnik, dojscie do budynku, śmietnik	
78.	Wojska Polskiego 10	66,00	- zjazd, dojscie do klatek, śmietnik	
79.	Wojska Polskiego 23	29,00	- dojscie do budynku, śmietnik	
80.	Wojska Polskiego 26	68,80	- wjazd, dojscie do klatek od Wojska Polskiego i od podwórka, śmietnik	
81.	Wojska Polskiego 29	84,00	- wejście do budynku, klatki, śmietnik	
82.	Wojska Polskiego 34A	134,40	- wjazd, dojscie do budynku, śmietnik	
83.	Wojska Polskiego 47	81,00	- wjazd 3x, dojscie do klatek, śmietnik	
84.	Wojska Polskiego 49	81,00	- co W.P. 47	
85.	Zamkowa 5	68,40	- dojscie do budynku od podwórka i śmietnik	
86.	Zamkowa 7	53,00	- dojscie od podwórza 2x, schody, śmietnik, szopa, wjazd	
87.	Zamkowa 9, 9a		- dojscie od podwórza 2x, schody, śmietnik, szopa, wjazd	
88.	Zamkowa 9a	36,24	- dojscie od podwórza 2x, schody, śmietnik, szopa, wjazd	
89.	Zamkowa 13	42,50	- chodnik od schyłu budynku, klatka, śmietnik	
90.	Zamkowa 15	86,50	- do śmietnika – podwórko + wjazd	
91.	Zamkowa 17	72,00	- do śmietnika w podwórku	
	Ogółem	4965,74	POSYPYWANIE TYLKO PIASKIEM	

OGÓLNE SPECYFIKACJE TECHNICZNE

D - M - 00.00.00

WYMAGANIA OGÓLNE

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. MATERIAŁY	8
3. SPRZĘT	9
4. TRANSPORT	9
5. WYKONANIE ROBÓT	10
6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT	10
7. OBMIAR ROBÓT	12
8. ODBIÓR ROBÓT	12
9. PODSTAWA PŁATNOŚCI	12
10. PRZEPISY ZWIĄZANE	12

NAJWAŻNIEJSZE OZNACZENIA I SKRÓTY

OST	- ogólna specyfikacja techniczna
SST	- szczegółowa specyfikacja techniczna
bhp.	- bezpieczeństwo i higiena pracy

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot OST

Przedmiotem niniejszej ogólnej specyfikacji technicznej (OST) są wymagania ogólne dotyczące wykonania i odbioru robót utrzymaniowych zimowych na terenach będących w zarządzie Gminy Miejskiej Człuchów z siedzibą w Człuchowie przy ul. Wojska Polskiego 1.

1.2. Zakres stosowania OST

Ogólna specyfikacja techniczna stanowi obowiązującą podstawę opracowania szczegółowej specyfikacji technicznej stosowanej jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zlecaniu i realizacji robót na drogach miejskich.

1.3. Zakres robót objętych OST

Ustalenia zawarte w niniejszej specyfikacji obejmują wymagania ogólne.

1.4. Określenia podstawowe

Użyte w OST wymienione poniżej określenia należy rozumieć w każdym przypadku następująco:

1.4.1. Budowla drogowa - obiekt budowlany, nie będący budynkiem, stanowiący całość techniczno-użytkową (droga) albo jego część stanowiącą odrębny element konstrukcyjny lub technologiczny (obiekt mostowy, korpus ziemny, węzeł).

1.4.2. Chodnik - wyznaczony pas terenu przy jezdni lub odsunięty od jezdni, przeznaczony do ruchu pieszych.

1.4.3. Długość mostu - odległość między zewnętrznymi krawędziami pomostu, a w przypadku mostów łukowych z nadsypką - odległość w świetle podstaw sklepienia mierzona w osi jezdni drogowej.

1.4.4. Droga - wydzielony pas terenu przeznaczony do ruchu lub postoju pojazdów oraz ruchu pieszych wraz z wszelkimi urządzeniami technicznymi związanymi z prowadzeniem i zabezpieczeniem ruchu.

1.4.5. Droga tymczasowa (montażowa) - droga specjalnie przygotowana, przeznaczona do ruchu pojazdów obsługujących zadanie budowlane na czas jego wykonania, przewidziana do usunięcia po jego zakończeniu.

1.4.6. Zamawiający – osoba wymieniona w danych kontraktowych (wyznaczona przez Zamawiającego, o której wyznaczeniu poinformowany jest Wykonawca), odpowiedzialna za nadzorowanie robót i administrowanie kontraktem.

1.4.7. Jezdnia - część korony drogi przeznaczona do ruchu pojazdów.

-
- 1.4.8.** Kierownik budowy - osoba wyznaczona przez Wykonawcę, upoważniona do kierowania robotami i do występowania w jego imieniu w sprawach realizacji kontraktu.
- 1.4.9.** Korona drogi - jezdnia (jezdnie) z poboczeniami lub chodnikami, zatokami, pasami awaryjnego postoju i pasami dzielącymi jezdnie.
- 1.4.10.** Korpus drogowy - nasyp lub ta część wykopu, która jest ograniczona koroną drogi i skarpami rowów.
- 1.4.11.** Koryto - element uformowany w korpusie drogowym w celu ułożenia w nim konstrukcji nawierzchni.
- 1.4.12.** Książka obmiarów - akceptowany przez Zamawiającego zeszyt z ponumerowanymi stronami, służący do wpisywania przez Wykonawcę obmiaru dokonywanych robót w formie wycień, szkiców i ew. dodatkowych załączników. Wpisy w książce obmiarów podlegają potwierdzeniu przez Zamawiającego.
- 1.4.13.** Materiały - wszelkie tworzywa niezbędne do wykonania robót, zgodne z dokumentacją projektową i specyfikacjami technicznymi, zaakceptowane przez Zamawiającego.
- 1.4.14.** Nawierzchnia - warstwa lub zespół warstw służących do przejmowania i rozkładania obciążeń od ruchu na podłoże gruntowe i zapewniających dogodne warunki dla ruchu.
- 1.4.15.** Objazd tymczasowy - droga specjalnie przygotowana i odpowiednio utrzymana do przeprowadzenia ruchu publicznego na okres budowy.
- 1.4.16.** Odpowiednia (bliska) zgodność - zgodność wykonywanych robót z dopuszczonymi tolerancjami, a jeśli przedział tolerancji nie został określony - z przeciętnymi tolerancjami, przyjmowanymi zwyczajowo dla danego rodzaju robót budowlanych.
- 1.4.17.** Pas drogowy - wydzielony liniami granicznymi pas terenu przeznaczony do umieszczania w nim drogi i związanych z nią urządzeń oraz drzew i krzewów. Pas drogowy może również obejmować teren przewidziany do rozbudowy drogi i budowy urządzeń chroniących ludzi i środowisko przed uciążliwościami powodowanymi przez ruch na drodze.
- 1.4.18.** Pobocze - część korony drogi przeznaczona do chwilowego postoju pojazdów, umieszczenia urządzeń organizacji i bezpieczeństwa ruchu oraz do ruchu pieszych, służąca jednocześnie do bocznego oparcia konstrukcji nawierzchni.
- 1.4.19.** Polecenie Zamawiającego - wszelkie polecenia przekazane Wykonawcy przez Zamawiającego, w formie pisemnej, dotyczące sposobu realizacji robót lub innych spraw związanych z prowadzeniem budowy.
- 1.4.20.** Przepust – budowla o przekroju poprzecznym zamkniętym, przeznaczona do przeprowadzenia cieku, szlaku wędrowek zwierząt dziko żyjących lub urządzeń technicznych przez korpus drogowy.

1.4.21. Przeszkoda naturalna - element środowiska naturalnego, stanowiący utrudnienie w realizacji zadania budowlanego, na przykład dolina, bagno, rzeka, szlak wędrówek dzikich zwierząt itp.

1.4.22. Przeszkoda sztuczna - dzieło ludzkie, stanowiące utrudnienie w realizacji zadania budowlanego, na przykład droga, kolej, rurociąg, kanał, ciąg pieszy lub rowerowy itp.

1.4.23. Przetargowa dokumentacja projektowa - część dokumentacji projektowej, która wskazuje lokalizację, charakterystykę i wymiary obiektu będącego przedmiotem robót.

1.4.24. Przyczółek - skrajna podpora obiektu mostowego. Może składać się z pełnej ściany, słupów lub innych form konstrukcyjnych, np. skrzyń, komór.

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót

Wykonawca jest odpowiedzialny za jakość wykonanych robót, bezpieczeństwo wszelkich czynności na terenie robót, metody użyte przy realizacji oraz za ich zgodność z Umową, SST i Zamawiającego.

1.5.1. Zgodność robót z Umową i SST

Dokumenty przekazane Wykonawcy przez Zamawiającego stanowią część umowy, a wymagania określone w choćby jednym z nich są obowiązujące dla Wykonawcy tak jakby zawarte były w całej dokumentacji.

W przypadku rozbieżności w ustaleniach poszczególnych dokumentów obowiązuje kolejność ich ważności wymieniona w „Kontraktowych warunkach ogólnych” („Ogólnych warunkach umowy”).

Wykonawca nie może wykorzystywać błędów lub opuszczeń w dokumentach kontraktowych, a o ich wykryciu winien natychmiast powiadomić Zamawiającego, który podejmie decyzję o wprowadzeniu odpowiednich zmian i poprawek.

Wszystkie wykonane roboty i dostarczone materiały będą zgodne z SST.

1.5.4. Zabezpieczenie terenu

a) Roboty utrzymaniowe („pod ruchem”)

Wykonawca jest zobowiązany do utrzymania ruchu publicznego oraz utrzymania istniejących obiektów (jezdnie, ścieżki rowerowe, ciągi piesze, znaki drogowe, bariery ochronne, urządzenia odwodnienia itp.) na terenie, w okresie trwania realizacji kontraktu, aż do zakończenia i odbioru ostatecznego robót.

Wykonawca zapewni stałe warunki widoczności w dzień i w nocy tych zapór i znaków, dla których jest to nieodzowne ze względów bezpieczeństwa.

1.5.5. Ochrona środowiska w czasie wykonywania robót

Wykonawca ma obowiązek znać i stosować w czasie prowadzenia robót wszelkie przepisy dotyczące ochrony środowiska naturalnego.

W okresie trwania budowy i wykańczania robót Wykonawca będzie:

- a) podejmować wszelkie uzasadnione kroki mające na celu stosowanie się do przepisów i norm dotyczących ochrony środowiska na terenie i wokół terenu budowy oraz będzie unikać uszkodzeń lub uciążliwości dla osób lub dóbr publicznych i innych, a wynikających z nadmiernego hałasu, wibracji, zanieczyszczenia lub innych przyczyn powstałych w następstwie jego sposobu działania.

Stosując się do tych wymagań będzie miał szczególny wzgląd na:

- 1) środki ostrożności i zabezpieczenia przed:
- a) zanieczyszczeniem zbiorników i cieków wodnych pyłami lub substancjami toksycznymi,
 - b) zanieczyszczeniem powietrza pyłami i gazami,
 - c) możliwością powstania pożaru.

1.5.6. Ochrona przeciwpożarowa

Wykonawca będzie przestrzegać przepisy ochrony przeciwpożarowej.

Wykonawca będzie utrzymywać, wymagany na podstawie odpowiednich przepisów sprawny sprzęt przeciwpożarowy, w maszynach i pojazdach.

Materiały łatwopalne będą składowane w sposób zgodny z odpowiednimi przepisami i zabezpieczone przed dostępem osób trzecich.

Wykonawca będzie odpowiedzialny za wszelkie straty spowodowane pożarem wywołanym jako rezultat realizacji robót albo przez personel Wykonawcy.

1.5.7. Materiały szkodliwe dla otoczenia

Materiały, które w sposób trwały są szkodliwe dla otoczenia, nie będą dopuszczone do użycia.

Nie dopuszcza się użycia materiałów wywołujących szkodliwe promieniowanie o stężeniu większym od dopuszczalnego, określonego odpowiednimi przepisami.

Wszelkie materiały odpadowe użyte do robót będą miały aprobatę techniczną wydaną przez uprawnioną jednostkę, jednoznacznie określającą brak szkodliwego oddziaływania tych materiałów na środowisko.

Materiały, które są szkodliwe dla otoczenia tylko w czasie robót, a po zakończeniu robót ich szkodliwość zanika (np. materiały pylaste) mogą być użyte pod warunkiem przestrzegania wymagań technologicznych wbudowania. Jeżeli wymagają tego odpowiednie przepisy Wykonawca powinien otrzymać zgodę na użycie tych materiałów od właściwych organów administracji państwowej.

Jeżeli Wykonawca użył materiałów szkodliwych dla otoczenia zgodnie ze specyfikacjami, a ich użycie spowodowało jakiegokolwiek zagrożenie środowiska, to konsekwencje tego poniesie Zamawiający.

1.5.8. Ochrona własności publicznej i prywatnej

Wykonawca odpowiada za ochronę instalacji na powierzchni ziemi .

Wykonawca będzie odpowiadać za wszelkie spowodowane przez jego działania uszkodzenia instalacji na powierzchni ziemi .

Jeżeli teren przylega do terenów z zabudową mieszkaniową, Wykonawca będzie realizować roboty w sposób powodujący minimalne niedogodności dla mieszkańców.

Wykonawca odpowiada za wszelkie uszkodzenia zabudowy mieszkaniowej w sąsiedztwie realizacji kontraktu, spowodowane jego działalnością.

1.5.10. Bezpieczeństwo i higiena pracy

Podczas realizacji robót Wykonawca będzie przestrzegać przepisów dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy.

W szczególności Wykonawca ma obowiązek zadbać, aby personel nie wykonywał pracy w warunkach niebezpiecznych, szkodliwych dla zdrowia oraz nie spełniających odpowiednich wymagań sanitarnych.

Wykonawca zapewni i będzie utrzymywał wszelkie urządzenia zabezpieczające, socjalne oraz sprzęt i odpowiednią odzież dla ochrony życia i zdrowia osób zatrudnionych oraz dla zapewnienia bezpieczeństwa publicznego.

Uznaje się, że wszelkie koszty związane z wypełnieniem wymagań określonych powyżej nie podlegają odrębnej zapłacie i są uwzględnione w cenie kontraktowej.

1.5.11. Ochrona i utrzymanie robót

Wykonawca będzie odpowiadał za ochronę robót i za wszelkie materiały i urządzenia używane do robót od daty rozpoczęcia do daty wydania potwierdzenia zakończenia robót przez Zamawiającego.

Wykonawca będzie utrzymywać roboty do czasu odbioru ostatecznego. Utrzymanie powinno być prowadzone w taki sposób, aby budowla drogowa lub jej elementy były w zadowalającym stanie przez cały czas, do momentu odbioru ostatecznego.

Jeśli Wykonawca w jakimkolwiek czasie zaniedba utrzymanie, to na polecenie Zamawiającego powinien rozpocząć roboty utrzymaniowe nie później niż w 1 godzinę po otrzymaniu tego polecenia.

1.5.12. Stosowanie się do prawa i innych przepisów

Wykonawca zobowiązany jest znać wszystkie zarządzenia wydane przez władze centralne i miejscowe oraz inne przepisy, regulaminy i wytyczne, które są w jakikolwiek sposób związane z wykonywanymi robotami i będzie w pełni odpowiedzialny za przestrzeganie tych postanowień podczas prowadzenia robót.

Wykonawca będzie przestrzegać praw patentowych i będzie w pełni odpowiedzialny za wypełnienie wszelkich wymagań prawnych odnośnie znaków firmowych, nazw lub innych chronionych praw w odniesieniu do sprzętu, materiałów lub urządzeń użytych lub związanych z wykonywaniem robót i w sposób ciągły będzie informować Zamawiającego o swoich działaniach, przedstawiając kopie zezwoleń i inne odnośne dokumenty. Wszelkie straty, koszty postępowania, obciążenia i wydatki wynikłe z lub związane z naruszeniem jakichkolwiek praw patentowych pokryje Wykonawca, z wyjątkiem przypadków, kiedy takie naruszenie wyniknie z wykonania kontraktu lub specyfikacji dostarczonej przez Zamawiającego.

1.5.13. Równoważność norm i zbiorów przepisów prawnych

Gdziekolwiek w dokumentach kontraktowych powołane są konkretne normy i przepisy, które spełniać mają materiały, sprzęt i inne towary oraz wykonane i zbadane roboty, będą obowiązywać postanowienia najnowszego wydania lub poprawionego wydania powołanych norm i przepisów o ile w warunkach kontraktu nie postanowiono inaczej. W przypadku gdy powołane normy i przepisy są państwowe lub odnoszą się do konkretnego kraju lub regionu, mogą być również stosowane inne odpowiednie normy zapewniające równy lub wyższy poziom wykonania niż powołane normy lub przepisy, pod warunkiem ich sprawdzenia i pisemnego zatwierdzenia przez Zamawiającego. Różnice pomiędzy powołanymi normami a ich proponowanymi zamiennikami muszą być dokładnie opisane przez Wykonawcę i przedłożone Zamawiającemu do zatwierdzenia.

2. MATERIAŁY

2.1. Źródła uzyskania materiałów

Co najmniej na tydzień przed zaplanowanym wykorzystaniem jakichkolwiek materiałów przeznaczonych do robót, Wykonawca przedstawi Zamawiającemu do zatwierdzenia, szczegółowe informacje dotyczące proponowanego źródła wytwarzania, zamawiania lub wydobywania tych materiałów jak również odpowiednie świadectwa badań laboratoryjnych.

Wykonawca zobowiązany jest do prowadzenia badań w celu wykazania, że materiały uzyskane z dopuszczonego źródła w sposób ciągły spełniają wymagania SST w czasie realizacji robót.

2.2. Pozyskiwanie materiałów miejscowych

Wykonawca odpowiada za uzyskanie pozwoleń od właścicieli i odnośnych władz na pozyskanie materiałów ze źródeł miejscowych włączając w to źródła wskazane przez Zamawiającego i jest zobowiązany dostarczyć Zamawiającemu wymagane dokumenty przed rozpoczęciem eksploatacji źródła.

Wykonawca przedstawi Zamawiającemu do zatwierdzenia dokumentację zawierającą raporty z badań terenowych i laboratoryjnych oraz proponowaną przez siebie metodę wydobywania i selekcji, uwzględniając aktualne decyzje o eksploatacji, organów administracji państwowej i samorządowej.

Wykonawca ponosi odpowiedzialność za spełnienie wymagań ilościowych i jakościowych materiałów pochodzących ze źródeł miejscowych.

Wykonawca ponosi wszystkie koszty, z tytułu wydobywania materiałów, dzierżawy i inne jakie okażą się potrzebne w związku z dostarczeniem materiałów do robót.

Eksploatacja źródeł materiałów będzie zgodna z wszelkimi regulacjami prawnymi obowiązującymi na danym obszarze.

2.3. Materiały nie odpowiadające wymaganiom

Każdy rodzaj robót, w którym znajdują się nie zbadane i nie zaakceptowane materiały, Wykonawca wykonuje na własne ryzyko, licząc się z jego nieprzyjęciem, usunięciem i niezapłaceniem

2.4. Wariantowe stosowanie materiałów

Jeśli kontrakt lub SST przewidują możliwość wariantowego zastosowania rodzaju materiału w wykonywanych robotach, Wykonawca powiadomi Zamawiającego o swoim zamiarze co najmniej tydzień przed użyciem tego materiału, albo w okresie dłuższym, jeśli będzie to potrzebne z uwagi na wykonanie badań wymaganych przez Zamawiającego. Wybrany i zaakceptowany rodzaj materiału nie może być później zmieniany bez zgody Zamawiającego.

2.5. Przechowywanie i składowanie materiałów

Wykonawca zapewni, aby tymczasowo składowane materiały, do czasu gdy będą one użyte do robót, były zabezpieczone przed zanieczyszczeniami, zachowały swoją jakość i właściwości i były dostępne do kontroli Zamawiającego.

3. SPRZĘT

Wykonawca jest zobowiązany do używania jedynie takiego sprzętu, który nie spowoduje niekorzystnego wpływu na jakość wykonywanych robót. Sprzęt używany do robót powinien być zgodny z ofertą Wykonawcy i powinien odpowiadać pod względem typów i ilości wskazaniom zawartym w SST, zaakceptowanym przez Zamawiającego; w przypadku braku ustaleń w wymienionych wyżej dokumentach, sprzęt powinien być uzgodniony i zaakceptowany przez Zamawiającego.

Liczba i wydajność sprzętu powinny gwarantować przeprowadzenie robót, zgodnie z zasadami określonymi w dokumentacji projektowej, SST i wskazaniach Zamawiającego.

Sprzęt będący własnością Wykonawcy lub wynajęty do wykonania robót ma być utrzymywany w dobrym stanie i gotowości do pracy. Powinien być zgodny z normami ochrony środowiska i przepisami dotyczącymi jego użytkowania.

Wykonawca będzie konserwować sprzęt jak również naprawiać lub wymieniać sprzęt niesprawny.

Jeżeli kontrakt lub SST przewidują możliwość wariantowego użycia sprzętu przy wykonywanych robotach, Wykonawca powiadomi Zamawiającego o swoim zamiarze wyboru i uzyska jego akceptację przed użyciem sprzętu. Wybrany sprzęt, po akceptacji Zamawiającego, nie może być później zmieniany bez jego zgody.

Jakikolwiek sprzęt, maszyny, urządzenia i narzędzia nie gwarantujące zachowania warunków umowy, zostaną przez Zamawiającego zdyskwalifikowane i nie dopuszczone do robót.

4. TRANSPORT

Wykonawca jest zobowiązany do stosowania jedynie takich środków transportu, które nie wpłyną niekorzystnie na jakość wykonywanych robót i właściwości przewożonych materiałów.

Liczba środków transportu powinna zapewniać prowadzenie robót zgodnie z zasadami określonymi w kontrakcie, SST i wskazaniach Zamawiającego, w terminie przewidzianym umową.

Przy ruchu na drogach publicznych pojazdy będą spełniać wymagania dotyczące przepisów ruchu drogowego w odniesieniu do dopuszczalnych nacisków na oś i innych parametrów technicznych. Środki transportu nie spełniające tych warunków mogą być dopuszczone przez Zamawiającego, pod warunkiem przywrócenia stanu pierwotnego użytkowanych odcinków dróg na koszt Wykonawcy.

Wykonawca będzie usuwać na bieżąco, na własny koszt, wszelkie zanieczyszczenia, uszkodzenia spowodowane jego pojazdami.

5. WYKONANIE ROBÓT

Wykonawca jest odpowiedzialny za prowadzenie robót zgodnie z warunkami umowy oraz za jakość zastosowanych materiałów i wykonywanych robót, za ich zgodność z wymaganiami SST, Wykonawca jest odpowiedzialny za stosowane metody wykonywania robót.

Decyzje Zamawiającego dotyczące akceptacji lub odrzucenia materiałów i elementów robót będą oparte na wymaganiach określonych w dokumentach umowy, i w SST,

Polecenia Zamawiającego powinny być wykonywane przez Wykonawcę w czasie określonym przez Zamawiającego, pod groźbą zatrzymania robót. Skutki finansowe z tego tytułu poniesie Wykonawca.

6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

6.1. Program zapewnienia jakości

Wykonawca jest zobowiązany opracować i przedstawić do akceptacji Inżyniera/Kierownika projektu program zapewnienia jakości. W programie zapewnienia jakości Wykonawca powinien określić, zamierzony sposób wykonywania robót, możliwości techniczne, kadrowe i plan organizacji robót gwarantujący wykonanie robót zgodnie z dokumentacją projektową, SST oraz ustaleniami.

Program zapewnienia jakości powinien zawierać:

- a) część ogólną opisującą:
 - organizację wykonania robót,
 - sposób zapewnienia bhp.,
 - wykaz zespołów roboczych, ich kwalifikacje i przygotowanie praktyczne,
 - wykaz osób odpowiedzialnych za jakość i terminowość wykonania poszczególnych elementów robót,
- b) część szczegółową opisującą dla każdego asortymentu robót:
 - wykaz maszyn i urządzeń z ich parametrami technicznymi oraz wyposażeniem rodzaje i ilość środków transportu
 - sposób zabezpieczenia i ochrony ładunków przed utratą ich właściwości w czasie transportu,

6.2. Zasady kontroli jakości robót

Wykonawca jest odpowiedzialny za pełną kontrolę robót i jakości materiałów. Wykonawca zapewni odpowiedni system kontroli, włączając personel, laboratorium, sprzęt, zaopatrzenie i wszystkie urządzenia niezbędne do pobierania próbek i badań materiałów oraz robót.

Inżynier/Kierownik projektu będzie przekazywać Wykonawcy pisemne informacje o jakichkolwiek niedociągnięciach dotyczących urządzeń laboratoryjnych, sprzętu, zaopatrzenia laboratorium, pracy personelu lub metod badawczych. Jeżeli niedociągnięcia te będą tak poważne, że mogą wpłynąć ujemnie na wyniki badań, Inżynier/Kierownik projektu natychmiast wstrzyma użycie do robót badanych materiałów i dopuści je do użycia dopiero wtedy, gdy niedociągnięcia w pracy laboratorium Wykonawcy zostaną usunięte i stwierdzona zostanie odpowiednia jakość tych materiałów.

Wszystkie koszty związane z organizowaniem i prowadzeniem badań materiałów ponosi Wykonawca.

6.3. Certyfikaty i deklaracje

Zamawiający może dopuścić do użycia tylko te materiały, które posiadają:

1. certyfikat na znak bezpieczeństwa wykazujący, że zapewniono zgodność z kryteriami technicznymi określonymi na podstawie Polskich Norm, aprobat technicznych oraz właściwych przepisów i dokumentów technicznych,
2. deklarację zgodności lub certyfikat zgodności z:
 - Polską Normą lub
 - aprobatą techniczną, w przypadku wyrobów, dla których nie ustanowiono Polskiej Normy, jeżeli nie są objęte certyfikacją określoną w pkt 1i które spełniają wymogi SST.

Jakiegokolwiek materiały, które nie spełniają tych wymagań będą odrzucone.

6.4. Dokumenty budowy

- (1) Raport dzienny

Wykonawca zawiadomi Zamawiającego o czasie rozpoczęcia robót.

Raport dzienny stanowi dokument pozwalający na rozliczenie faktycznego rozliczenia robót.

Raport dzienny będzie przekazywany Zamawiającemu dnia następnego do godz. 9.00

7. OBMIAR ROBÓT

7.1. Ogólne zasady obmiaru robót

Obmiar robót będzie określać faktyczny zakres wykonywanych robót zgodnie z jednostkami stanem faktycznym, w jednostkach ustalonych t.j. km (kilometr) oraz m₂ (metr kwadratowy).

Obmiaru robót dokonuje Wykonawca. Jakikolwiek błąd lub przeoczenie (opuszczenie) w ilościach podanych w wykazie nie zwalnia Wykonawcy od obowiązku ukończenia wszystkich robót. Błędne dane zostaną poprawione wg instrukcji Zamawiającego na piśmie.

8. ODBIÓR ROBÓT

Podstawą odbioru robót jest zatwierdzony raport dzienny z wykonanych robót.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI

9.1. Ustalenia ogólne

Podstawą płatności jest cena jednostkowa skalkulowana przez Wykonawcę za jednostkę obmiarową .

Cena jednostkowa lub kwota ryczałtowa pozycji oferty będzie uwzględniać wszystkie czynności, wymagania i badania składające się na jej wykonanie, określone dla tej roboty w SST i w kontrakcie.

Ceny jednostkowe lub kwoty ryczałtowe robót będą obejmować:

- robociznę bezpośrednią wraz z towarzyszącymi kosztami,
- wartość zużytych materiałów wraz z kosztami zakupu, magazynowania, ewentualnych ubytków i transportu na teren budowy,
- wartość pracy sprzętu wraz z towarzyszącymi kosztami,
- koszty pośrednie, zysk kalkulacyjny i ryzyko,
- podatki obliczone zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Do cen jednostkowych nie należy wliczać podatku VAT.

9.2. Warunki umowy i wymagania ogólne D-M-00.00.00

Koszt dostosowania się do wymagań warunków umowy i wymagań ogólnych zawartych w D-M-00.00.00 obejmuje wszystkie warunki określone w ww. dokumentach, a nie wyszczególnione w ofercie.

10. PRZEPISY ZWIĄZANE

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (Dz. U. Nr 89, poz. 414 z późniejszymi zmianami).
2. Zarządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 listopada 2001 r. w sprawie dziennika budowy, montażu i rozbiórki oraz tablicy informacyjnej (Dz. U. Nr 138, poz. 1555).

3. Ustawa z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. Nr 14, poz. 60 z późniejszymi zmianami).

OGÓLNE SPECYFIKACJE TECHNICZNE

D - 00.02.00

ODŚNIEŻANIE DROGI

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. MATERIAŁY	4
3. SPRZĘT	4
4. TRANSPORT	8
5. WYKONANIE ROBÓT	8
6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT	11
7. OBMIAR ROBÓT	12
8. ODBIÓR ROBÓT	12
9. PODSTAWA PŁATNOŚCI	12
10. PRZEPISY ZWIĄZANE	13
ZAŁĄCZNIKI	14

NAJWAŻNIEJSZE OZNACZENIA I SKRÓTY

OST	- ogólna specyfikacja techniczna
SST	- szczegółowa specyfikacja techniczna

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot OST

Przedmiotem niniejszej ogólnej specyfikacji technicznej (OST) są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót związanych z odśnieżaniem dróg.

1.2. Zakres stosowania OST

Ogólna specyfikacja techniczna (OST) stanowi podstawę opracowania szczegółowej specyfikacji technicznej (SST) stosowanej jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zlecaniu i realizacji robót na drogach, ulicach, chodnikach i placach.

1.3. Zakres robót objętych OST

Ustalenia zawarte w niniejszej specyfikacji dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z usunięciem opadu śnieżnego, zalegającego jezdnię, pobocze oraz obiekty towarzyszące drodze, który stwarza utrudnienia w ruchu pojazdów.

1.4. Określenia podstawowe

1.4.1. Odśnieżanie drogi - usuwanie śniegu z jezdni i poboczy drogi oraz obiektów towarzyszących (zatok autobusowych, parkingów itp.).

1.4.2. Standard zimowego utrzymania drogi - ustalony przez zarządzającego drogą minimalny poziom utrzymania powierzchni jezdni i poboczy oraz dopuszczalne odstępstwa od standardu w warunkach występowania opadów śniegu (lub śliskości zimowej), jak również dopuszczalny maksymalny czas występowania tych odstępstw (przykład standardów odśnieżania dróg krajowych - zał. 1).

1.4.3. Śnieg luźny - nieusunięty lub pozostały na nawierzchni po przejściu pługów śnieg, który nie został zagęszczony pod wpływem ruchu kołowego.

1.4.4. Śnieg zajeżdżony - nieusunięty lub pozostały na nawierzchni po przejściu pługów śnieg, który został zagęszczony, ale nie stał się zlodowaciały.

1.4.5. Nabój śnieżny - nieusunięta zlodowaciała lub ubita warstwa śniegu o znacznej grubości (od kilku centymetrów), przymarznięta do nawierzchni jezdni.

1.4.6. Błoto pośniegowe - topniejący śnieg pozostały na nawierzchni po przejściu pługów i posypaniu jej środkami chemicznymi.

1.4.7. Pług odśnieżny - urządzenie stanowiące osprzęt o różnej konstrukcji odkładnicy i lemiesza, nawieszane do nośnika pługa.

Pługi odśnieżne (lemieszowe) dzielą się na:

- lekkie - montowane na ciągnikach rolniczych i samochodach o ładowności do 6 t,
- średnie - montowane na samochodach o ładowności od 6 do 8 t oraz na wszystkich samochodach o ładowności do 8 t z napędem na dwie lub więcej osi,
- ciężkie - montowane na samochodach o ładowności ponad 8 t.

1.4.8. Nośnik pługa - pojazd o napędzie spalinowym (samochód ciężarowy, ciągnik, maszyna drogowa), na którym zamontowano pług odśnieżny.

1.4.9. Odkładnica - urządzenie pługa, pozwalające na odsunięcie śniegu poza krawędź oczyszczanego pasa.

1.4.10. Lemiesz - część składowa pługa, należąca do korpusu płuznego, służąca do odspajania śniegu. Lemiesze mogą być stalowe oraz zakończone w dolnej części nakładkami z gumy lub tworzyw sztucznych.

1.4.11. Czołownica - płyta czołowa, stanowiąca element łączący odkładnicę i lemiesz pługa z ramą nośnika pługa.

1.4.12. Odśnieżarka - urządzenie montowane zwykle na nośniku, napędzane silnikiem spalinowym, służące do odspajania i odrzutu śniegu na odległość ok. 6 - 60 m poza obręb drogi, za pomocą odpowiednio skonstruowanych mechanizmów. Odśnieżarki dzielą się na: ślimakowo-wirnikowe, frezowo-wirnikowe, frezowo-bębnowe, turbinowe, lemieszowo-wirnikowe.

1.4.13. Odśnieżanie interwencyjne - usuwanie śniegu na wybranych odcinkach drogi z dopuszczeniem pozostawienia na jezdni równomiernej, zajeżdżonej warstwy śniegu oraz dopuszczeniem odśnieżenia w trudnych warunkach atmosferycznych tylko jednego pasa ruchu (z mijankami co 200 - 300 m).

1.4.14. Odśnieżanie uzupełniające - odśnieżanie, polegające na usuwaniu zwałów śniegu z poboczy poza koronę drogi, pozostawionych przy odśnieżaniu patrolowym, patrolowo-interwencyjnym i interwencyjnym.

1.4.15. Pozostałe określenia podstawowe są zgodne z obowiązującymi, odpowiednimi polskimi normami i z definicjami podanymi w OST D-M-00.00.00 "Wymagania ogólne" [1] pkt 1.4.

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót

Ogólne wymagania dotyczące robót podano w OST D-M-00.00.00 "Wymagania ogólne" [1] pkt 1.5.

2. MATERIAŁY

Nie występują.

3. SPRZĘT

3.1. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [1] pkt 3.

3.2. Sprzęt stosowany do odśnieżania dróg

Do odśnieżania dróg, w zależności od grubości zalegającego śniegu należy używać:

- pługi odśnieżne (lemieszowe),
- odśnieżarki mechaniczne,
- maszyny drogowe i budowlane.

Do zrywania naboju śnieżnego w zależności od grubości jego zalegania należy stosować:

- szczotki mechaniczne montowane na pługach lemieszowych,
- frezarki montowane na ciągnikach rolniczych,
- pługi lemieszowe i równiarki wyposażone w specjalnie uzębione lemiesz,
- noże skrawające montowane między osiami samochodu.

Każda jednostka sprzętu musi uzyskać akceptację zamawiającego.

3.3. Przygotowanie sprzętu do odśnieżania dróg

W okresie przed spodziewanymi opadami śnieżnymi należy dokonać przeglądu i remontu sprzętu (osprzętu) do odśnieżania.

Sprzęt powinien być przygotowany w takim stopniu, aby mógł być gotowy do użycia w ciągu 2 godzin od chwili powzięcia decyzji o konieczności podjęcia akcji na drodze.

Nośniki pługów odśnieżnych powinny mieć zamontowane płyty czołowe.

Pojazdy samochodowe używane do wykonywania prac przy odśnieżaniu dróg i usuwaniu śliskości zimowej powinny być wyposażone w ostrzegawczy sygnał świetlny błyskowy barwy żółtej, zgodnie z ustawą „Prawo o ruchu drogowym” [4].

Lemiesze powinny mieć oznaczone skrajne, wystające poza obrys pojazdu, części w skośne pasy pod kątem 45°, barwy na przemian białej i czerwonej zgodnie z przepisami ustawy.

Konstrukcja pługa powinna być przystosowana do zamocowania dodatkowych świateł drogowych pojazdu nad konstrukcją lemiesz. Zaleca się również stosowanie świateł obrysowych lemiesz.

Po przygotowaniu sprzętu i nośników należy dokonać próbnego montażu, podczas którego należy sprawdzić:

- w pługach:
 - dopasowanie elementów łączących pług z płytą czołową,
 - działanie mechanizmu podnoszenia,
 - możliwość swobodnego dopasowania się odkładnicy do pochylenia nawierzchni i dobrego przylegania lemiesz do nawierzchni,
 - działanie oświetlenia sygnalizacyjnego,
- w odśnieżarkach:
 - działanie układu napędowego,
 - działanie mechanizmów napędu jazdy i zespołów roboczych oraz mechanizmu podnoszenia.

3.4. Wymagania dla pługów odśnieżnych

3.4.1. Nośniki pługów

Nośnikami pługów odśnieżnych mogą być samochody lub inne pojazdy samobieżne z napędem na dwie lub więcej osi. Konstrukcja nośnika powinna umożliwiać zamocowanie płyty czołowej. Układ napędowy nośnika powinien zapewniać długotrwałą pracę na niskich przełożeniach skrzyni biegów, przy pełnym obciążeniu silnika. Nośnik powinien być wyposażony w radiotelefon lub inny środek łączności i sygnał świetlny błyskowy barwy żółtej zgodnie z ustawą „Prawo o ruchu drogowym” [4]. Ponadto reflektory samochodu oraz kierunkowskazy muszą być umieszczone na wspornikach. Podnoszenie i opuszczanie pługa musi odbywać się z kabiny kierowcy. Łańcuchy przeciwśnieżne, hak i łopaty powinny stanowić dodatkowe wyposażenie.

3.4.2. Zawieszenie pługów

Zaleca się, aby konstrukcja zawieszenia pługa umożliwiała szybkie połączenie dowolnej odkładnicy i lemiesza z różnymi nośnikami. Połączenie powinna zapewniać płyta czołowa (czołownica) mocowana do ramy nośnika za pomocą elementów przyspawanych do płyty.

Konstrukcja płyty czołowej - czołownicy oraz mocowania jej musi być dostatecznie sztywna. Połączenie pługa z nośnikiem powinno umożliwiać regulację wysokości ostrza lemiesza nad powierzchnią jezdni. Konstrukcja czołownicy powinna umożliwiać szybki montaż i demontaż zespołu do odśnieżania.

3.4.3. Odkładnice i lemiesze

Odkładnice w miarę możliwości powinny być przestawne na skręt w lewo lub prawo, w zależności od miejsca prowadzenia robót. Jedna odkładnica powinna być przystosowana do odśnieżania na obszarach zabudowanych (przesuwanie śniegu), a inne na drogach zamiejskich (odrzut śniegu). Odkładnice powinny być wykonane z blachy stalowej lub tworzywa sztucznego o dostatecznej wytrzymałości i elastyczności oraz mieć możliwość odchylania się w pionie w przypadku natrafienia (najeżdżania na przeszkodę).

W zależności od pracy, jaką mają wykonywać, lemiesze powinny być wykonane ze stali, gumy lub tworzywa sztucznego.

Do zrywania naboju śnieżnego należy używać specjalnych lemiesz wykonanych z bardzo twardej stali odpornej na ścieranie.

3.5. Wymagania dla odśnieżarek

Odśnieżarki, służące do usuwania grubych warstw śniegu, powinny mieć konstrukcję umożliwiającą odspajanie twardego i zleżałego śniegu.

Odśnieżarki mogą być montowane na ciągnikach, samochodach lub na nośnikach specjalnych. Ze względu na prędkości robocze odśnieżarek (około 0,3 - 3,8 km/h) na nośniki zaleca się pojazdy typu terenowego. Nośniki specjalne często są wyposażone w hydrauliczny napęd jazdy, co umożliwia bezstopniową regulację prędkości roboczych w szerokich granicach.

Poszczególne typy odśnieżarek powinny mieć następujące urządzenia:

- odśnieżarki ślimakowo-wirnikowe i frezowo-wirnikowe powinny mieć do odrzucania śniegu wirnik, natomiast do odspojenia śniegu - noże ślimakowe lub frezy taśmowe, jednocześnie podające śnieg do gardzieli wlotowej wirnika,
- odśnieżarki turbinowe powinny mieć odpowiednio ukształtowany wirnik, odpajający i odrzucający śnieg, a odśnieżarki frezowo-bębnowe - taśmowy frez nawinięty na obrotowy bęben, spełniający tę funkcję,
- odśnieżarki lemieszowo-wirnikowe powinny być wyposażone w pług oraz w wirnik zainstalowany na prawym końcu odkładnicy (podczas jazdy lemiesz zgarnia śnieg i przesuw go do wirnika, który z kolei odrzuca śnieg poza koronę drogi).

3.6. Rodzaje maszyn drogowych i budowlanych, stosowanych do odśnieżania

Do odśnieżania dróg można też używać sprzętu pomocniczego, jakim są:

- spycharki gaśnicowe i kołowe wyposażone w lemiesz, najlepiej o zmiennej geometrii,
- ładowarki wyposażone w lemiesz dwustronne,
- ciągniki rolnicze wyposażone w pługi lemieszowe jednostronne,
- równiarki wyposażone w pługi dwustronne względnie w skrzydła boczne, zwiększające szerokość odśnieżania.

3.7. Wymagania odnośnie obsługi sprzętu do odśnieżania (wg[2])

Operatorem sprzętu może być kierowca samochodu posiadający odpowiednie uprawnienia, tj. wymaganą kategorię prawa jazdy, znajomość dokumentacji techniczno-ruchowej (DTR) obsługiwanego sprzętu i przeszkolenie do pracy przy zimowym utrzymaniu dróg.

Przed rozpoczęciem pracy operator powinien dokonać:

- sprawdzenia stanu technicznego nośnika i sprzętu,
- sprawdzenie zamocowania sprzętu na nośniku,
- sprawdzenie stanu ogumienia oraz sprawdzenia prawidłowości działania:
 - układu hydraulicznego,
 - układu jezdny, kierowniczy i hamulcowy nośnika,
 - zaczepu nośnika,
 - oświetlenia pojazdu,
 - lampy błyskowej koloru żółtego.

Nie należy rozpoczynać pracy do chwili, gdy zauważone usterki nie zostaną usunięte. Należy wykonać również niezbędne czynności konserwacyjne.

W czasie pracy operator powinien:

- wykonywać wyłącznie czynności związane z obsługą sprzętu i prowadzeniem nośnika,
- w sposób ciągły obserwować sprzęt roboczy i zwracać baczność uwagę na bezpieczeństwo osób i pojazdów znajdujących się w pobliżu,
- przestrzegać obowiązujących zasad Kodeksu drogowego.

Po zakończeniu pracy, pług należy pozostawić opuszczony, aby odciążyć zawieszenie, następnie sprzęt oczyścić i dokonać przeglądu. Wszelkie uszkodzenia sprzętu zagrażające bezpieczeństwu obsługi sprzętu jak i użytkownikom dróg należy niezwłocznie usunąć.

Należy dokonywać terminowo obsług technicznych sprzętu zgodnie z zaleceniami zawartymi w instrukcji obsługi i DTR.

4. TRANSPORT

Przy odśnieżaniu dróg nie występuje transport materiałów, lecz może wystąpić potrzeba wywożenia śniegu (patrz pkt 5.5).

5. WYKONANIE ROBÓT

5.1. Ogólne zasady wykonania robót

Ogólne zasady wykonania robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [1] pkt 5.

5.2. Prace przygotowawcze do sezonu zimowego (wg [2])

W terminie do 31 października zaleca się przygotować drogę do sezonu zimowego.

Podczas objazdu drogi należy dokonać oceny wizualnej stanu nawierzchni, poboczy, chodników, urządzeń odwadniających (rowów, przepustów, wpustów ulicznych, ścieków przykrawężnikowych itp.).

W zawyżonych poboczach trzeba wykonać przecinki (rowki) dla umożliwienia odprowadzenia wody z nawierzchni.

Rowy przydrożne, ścieki przykrawężnikowe, przepusty pod drogą i pod zjazdami, wpusty uliczne oraz inne odprowadzenia wody z korony drogi i korpusu drogowego oraz z konstrukcji obiektu mostowego należy oczyścić i udrożnić.

Wysokie trawy i chwasty należy wykosić. Należy przeprowadzić przegląd zadrzewienia przydrożnego, a w razie konieczności dokonać cięć lub usunięcia osłabionych konarów lub drzew.

Odcinki drogi, na których dochodzi często do przerywania lub znacznego utrudnienia ruchu, powinny mieć, o ile to możliwe, przygotowane trasy zastępcze (objazdy), utrzymywane w takim samym standardzie zimowego utrzymania dróg.

5.3. Zasady odśnieżania drogi

Zakres prac prowadzonych przy odśnieżaniu drogi oraz technologia robót wynikają z aktualnie obowiązujących standardów utrzymania (przykład - załącznik 1).

Wybór systemu odśnieżania zależy od:

- standardu zimowego utrzymania drogi,
- warunków atmosferycznych,
- możliwości finansowych administracji drogowej,
- aktualnego stanu utrzymania drogi.

Poszczególnym standardom zimowego utrzymania drogi przypisane są minimalne poziomy utrzymania powierzchni jezdni oraz dopuszczalne odstępstwa od standardu w warunkach występowania opadów śniegu lub śliskości zimowej, jak również dopuszczalny maksymalny czas występowania tych odstępstw.

W przypadkach skrajnie niekorzystnych i niestabilizowanych warunków atmosferycznych i pogodowych (zawieje i zamiecie śnieżne, długotrwałe burze śnieżne niweczące efekty odśnieżania drogi), osiągnięcie i utrzymanie na drodze standardu docelowego może być niewykonalne. Organizację pracy należy wtedy dostosować do aktualnych, zmieniających się warunków na drodze i przyjmować niekonwencjonalne rozwiązanie, np. odśnieżanie tylko jednego pasa ruchu i prowadzenie pojazdów konwojami organizowanymi przy udziale policji.

Odśnieżanie drogi należy prowadzić zgodnie z:

- ogólną wiedzą techniczną,
- wymaganiami szczegółowej specyfikacji technicznej,
- programem wykonania odśnieżania (przedstawionym przez Wykonawcę),
- bieżącymi poleceniami Inżyniera.

5.4. Odśnieżanie drogi (wg [3])

W zależności od ilości zalegającego śniegu na jezdni należy używać odpowiednich pługów (np. pługów jednostronnych, usuwających śnieg z całej szerokości roboczej na jedną stronę lub pługów dwustronnych, usuwających śnieg z szerokości roboczej jednocześnie na lewą i prawą stronę) lub zespołów pługów. Na drodze jednojezdniowej odśnieżanie należy rozpocząć od osi jezdni. W przypadku zespołu składającego się z dwóch pługów należy zachować bezpieczną odległość (min. 50 m), przesunięcie między lemieszami powinno być takie, aby nie pozostawał śnieg na jezdni.

Odśnieżanie drogi dwukierunkowej o trzech lub czterech pasach ruchu należy prowadzić zespołem składającym się odpowiednio z 2-3 pługów lub 4 pługów. W zespole pługów powinien pracować, zależnie od potrzeb, jeden pług średni lub ciężki jako pług zamykający. Odśnieżanie jezdni trzypasowej należy rozpoczynać od pasa środkowego, a jezdni czteropasowej od osi jezdni, przesuwając śnieg w kierunku prawego pobocza. Tworzący się wał śnieżny na krawędzi pobocza należy usunąć poza koronę drogi.

Na drodze dwujezdniowej odśnieżanie zespołem pługów należy rozpocząć od lewego pasa jezdni.

W trudnych warunkach atmosferycznych należy odśnieżać tylko jeden pas ruchu i wykonać mijanki w zasięgu widoczności co 200-300 m. W warunkach tych dopuszcza się odkładanie śniegu na pasie dzielącym do wysokości 0,7 m nie powodując zaśnieżenia przeciwnej jezdni.

Pasy ruchu powolnego stanowią integralną część jezdni, w związku z czym odśnieżanie ich należy prowadzić równocześnie z odśnieżaniem zasadniczych pasów ruchu.

Przy usuwaniu grubych warstw śniegu, przekraczających możliwości pługów, należy stosować odśnieżarki, szczególnie przy przebijaniu zasp i odrzucaniu zwalów śniegu utworzonych podczas pracy pługów.

Odśnieżarki ślimakowo-wirnikowe osiągają najlepsze efekty pracy przy usuwaniu średnio twardego śniegu o ciężarze objętościowym do $0,5 \text{ g/cm}^3$.

Odśnieżarki frezowo-wirnikowe mogą usuwać twarde i zlodowaciały śnieg o ciężarze objętościowym do $0,7 \text{ g/cm}^3$. Odśnieżarki turbinowe i lemieszowo-wirnikowe przeznaczone są głównie do usuwania świeżo spadłego śniegu o ciężarze objętościowym do $0,3 \text{ g/cm}^3$.

Do odśnieżania miejsc na drogach przy barierach ochronnych zaleca się używać odśnieżarek lemieszowo-wirnikowych. Prace te należy prowadzić po zakończeniu innych prac.

Zwały śniegu powstałe podczas pracy pługów na przejściach dla pieszych należy usunąć ręcznie.

Odśnieżanie zatok autobusowych odbywa się pługami odśnieżnymi w trakcie prowadzenia odśnieżania na drodze. Śnieg z miejsc oczekiwania pasażerów (zadaszeń, wiat) należy usunąć. Celowe jest dodatkowe oczyszczanie z resztek śniegu szczotkami mechanicznymi. Przy mniejszych ilościach śniegu na jezdni może wystarczyć zastosowanie samej tylko szczotki.

Parkingi odśnieża się po zakończeniu prac związanych z odśnieżaniem jezdni głównych lub jednocześnie, jeśli warunki pogodowe na to pozwalają.

Przy odśnieżaniu interwencyjnym i uzupełniającym korzystnie jest stosować maszyny drogowe (spycharki, równiarki, ładowarki), które dzięki znacznej sile uciągu i mocnej konstrukcji mogą pracować w ciężkich warunkach śniegowych, zwłaszcza przy usuwaniu zasp, poszerzaniu pasów ruchu i przy spychaniu śniegu poza koronę.

Usuwanie naboju śnieżnego, jako nierówności w warstwie śniegu w postaci wyboi i kolein najdogodniej jest wykonać równiarką, spycharką lub pługami lemieszowymi.

Do usuwania warstwy śniegu pozostawionego na nawierzchni po przejściu pługów lemieszowych można używać szczotki mechaniczne odrywające zanieczyszczenia z jezdni z ewentualną dmuchawą odrzucającą zanieczyszczenia poza obręb miejsca pracy.

Technika odśnieżania dróg zależy od:

- szerokości jezdni i przyjętej na niej organizacji ruchu,
- geometrii przekroju poprzecznego drogi (przekrój drogowy, pół uliczny, uliczny),
- przyjętego dla danej drogi standardu utrzymania,
- rodzaju użytych do odśnieżania pługów.

Odśnieżanie można prowadzić:

- jednym pługiem,
- zespołem pługów.

–

Technika odśnieżania chodników i dróg rowerowych jest uzależniona od ich długości, szerokości oraz rodzaju i ilości śniegu. Do odśnieżania tego typu dróg należy używać zarówno pługów jednostronnych, jak i dwustronnych oraz szczotek mechanicznych i odśnieżarek prowadzonych ręcznie. Niedopuszczalne jest odkładanie śniegu z chodników i ścieżek rowerowych na jezdnię.

5.5. Wywożenie śniegu

Wywożenie śniegu z dróg przebiegających przez miasta i inne obszary zabudowane, na terenie których występuje droga o przekroju ulicznym (krawężniki, chodniki) oraz z innych miejsc ustalonych przez Inżyniera odbywa się na polecenie Inżyniera, tylko w przypadku zalegania dużej ilości śniegu na chodnikach uniemożliwiających poruszanie się pieszych. Do załadunku należy używać ładowarek, koparek, śniegoładowarek, a do wywozu samochodów samowładawczych. Śnieg należy wywozić w miejsca uzgodnione z władzami lokalnymi.

5.6. Odśnieżanie w trudnych warunkach pogodowych

Pług wyjeżdżający do prowadzenia robót zimowych w trudnych warunkach pogodowych musi posiadać bezwzględnie sprawne środki łączności, pełne zbiorniki paliwa, linki holownicze, łańcuchy na koła. Do pracy należy wysłać zespół składający się z minimum dwóch pługów. Odśnieżanie powinno być prowadzone tak, aby nastąpiło nakładanie się pasów odśnieżania na siebie na szerokości około 0,5 m. Odległość między pojazdami powinna wynosić minimum 50 m.

Żółte światła błyskowe oraz światła mijania sprzętu znajdującego się na drodze muszą być włączone. Niedopuszczalne jest prowadzenie pracy niezgodnie z obowiązującym na danej jezdni lub pasie ruchu kierunkiem ruchu.

6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

6.1. Ogólne zasady kontroli jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [1] pkt 6.

6.2. Badania przed przystąpieniem do robót

Przed przystąpieniem do robót Wykonawca powinien uzyskać od Zamawiającego:

- aktualne standardy utrzymania drogi w sezonie zimowym,
- wymagania odnośnie sprzętu i sposobu wykonania odśnieżania.

Przed przystąpieniem do robót Wykonawca jest zobowiązany opracować i przedstawić do akceptacji Zamawiającemu program wykonania odśnieżania określający zamierzony sposób wykonania, możliwości kadrowe i plan organizacji odśnieżania z wykazem sprzętu i jego parametrami.

6.3. Badania w czasie robót

Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów, które należy wykonać w czasie robót podaje tablica 1.

Tablica 1. Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów w czasie robót

Lp.	Wyszczególnienie badań i pomiarów	Częstotliwość badań	Wartości dopuszczalne
1	Akceptacja programu wykonania odśnieżania	1 raz	-
2	Sprawdzenie wykonania prac przygotowawczych do sezonu zimowego (jeśli zostały powierzone Wykonawcy)	1 raz	Wg pktu 5.2
3	Sprawdzenie wykonania odśnieżania drogi	Ocena ciągła	Wg pktów 5.3 ÷ 5.5
4	Sprawdzenie wywożenia śniegu	Ocena ciągła	Wg pktu 5.6

Sprawdzenie wykonania odśnieżania drogi obejmuje:

- prace wykonane na drodze na podstawie zapisu w dziennikach pracy sprzętu i na podstawie zapisów w kartach drogowych, bądź w innych dokumentach zaakceptowanych przez Zamawiającego,
- wrywkową kontrolę grubości pozostawienia śniegu na jezdni lub poboczach (jeśli były odśnieżane) oraz szerokości odśnieżania,
- odbiór wrywkowy częściowy w ciągu 2÷3 godzin po wykonaniu pracy, jeśli warunki pogodowe są ustabilizowane,
- kontrolę codzienną na drodze utrzymywanej w II standardzie oraz kontrolę co 2÷3 dni na drodze utrzymywanej w III i IV standardzie, jeśli warunki pogodowe nie niweczą wykonanej pracy.

7. OBMIAR ROBÓT

7.1. Ogólne zasady obmiaru robót

Ogólne zasady obmiaru robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [1] pkt 7.

7.2. Jednostka obmiarowa

Jednostką obmiarową jest km (kilometr) odśnieżanej drogi.

8. ODBIÓR ROBÓT

8.1. Ogólne zasady odbioru robót

Ogólne zasady odbioru robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [1] pkt 8.

Roboty uznaje się za wykonane zgodnie z ustaleniami Zamawiającego, SST i wymaganiami Zamawiającego.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI

9.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [1] pkt 9.

9.2. Cena jednostki obmiarowej

Cena wykonania 1 km odśnieżania drogi obejmuje:

- opracowanie programu wykonania odśnieżania,
- wykonanie prac przygotowawczych do sezonu zimowego,
- dostarczenie sprzętu do odśnieżania,
- niezbędne oznakowanie robót,

-
- wykonanie kompletnego ciągłego odśnieżania drogi, zgodnie z wymaganiami specyfikacji i Zamawiającego,
 - wywożenie śniegu z miejsc określonych przez Zamawiającego,
 - usunięcie (na początku wiosennych roztopów) śniegu i resztek lodu oraz innych zanieczyszczeń (materiały uszorstniające) z otworów ścieków drogowych i ulicznych, studzienek ściekowych i ich kratek wpustowych, jezdni, chodników, placów oraz parkingów.
 - doprowadzenie drogi do estetycznego wyglądu po okresie zimowym,
 - odwiezienie sprzętu.

10. PRZEPISY ZWIĄZANE

10.1. Ogólne specyfikacje techniczne (OST)

1. D-M-00.00.00 Wymagania ogólne

10.2. Inne dokumenty i materiały

2. Wytyczne zimowego utrzymania dróg, Ministerstwo Komunikacji, IBDiM.
Zalecane do stosowania przez Centralny Zarząd Dróg Publicznych, Warszawa, 1981
3. Zimowe utrzymanie dróg publicznych. Część 1. Przegląd techniki drogowej i mostowej.
J. Bieńka i inni, IBDiM, Polskie Drogi, wrzesień 2002
4. Prawo o ruchu drogowym. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Dziennik Ustaw Nr 98, poz. 602 z późniejszymi zmianami.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1

STANDARDY UTRZYMANIA DRÓG MIEJSKICH ZARZĄDZANYCH
PRZEZ GMINĘ MIASTO CZŁUCHÓW

Załącznik nr 1

Standardy utrzymania dróg w okresie zimowym

Lp.	Standard	Opis standardu	Dopuszczalne odstępstwa od stanu nawierzchni opisanego standardem z określeniem czasu w jakim skutki danego zjawiska atmosferycznego powinny być usunięte (zlikwidowane)	
			Po ustaniu opadów śniegu	Od stwierdzenia zjawiska atmosferycznego przez kierującego zimowym utrzymaniem lub powzięcia przez niego uwiarygodnionych informacji o wystąpieniu powyższego
1	II*)	Jezdnia i pobocze utwardzone wolne od czynników (elementów) powodowanych zjawiskami atmosferycznymi z wyjątkiem wody <i>Zwalczanie śliskości zimowej odbywać się będzie na całej długości jezdni, roztworem solnym o stężeniu do 30% przy użyciu solarek</i>	Dotyczy jezdni i poboczy - śnieg luźny może zalegać do 2 godz. - błoto pośniegowe może występować do 4 godz. -nie dopuszcza się występowania zasp śnieżnych i zajeżdżonej warstwy śniegu również podczas opadów i zamieci śnieżnych	- gołoledzi 2 godz. - szronu 2 godz. - szadzi 2 godz. - lodowicy 4 godz. - śliskości pośniegowej 4 godz.
2	III **)	Jezdnia odśnieżona na szerokości 5,00 m: przy użyciu mieszanek piaskowo - solnych o stężeniu do 15%,. oraz materiałem uszorstniającym (kruszywo)	- śnieg luźny może zalegać do 4 godz. - błoto pośniegowe może występować do 6 godz. - może występować warstwa zajeżdżonego śniegu o grubości nie utrudniającej ruchu	- gołoledzi 3 godz. - szronu 3 godz. - szadzi 3 godz. - lodowicy 4 godz. - śliskości pośniegowej 4 godz.
3	IV	Jezdnia odśnieżona na	- śnieg luźny może zalegać do 6 godz.	W miejscach wymienionych

	**)	szerokości 5,00 m: przy użyciu mieszanek piaskowo - solnych o stężeniu do 15%, oraz materiałem uszorstniającym (kruszywo)	- może występować warstwa zajeżdżonego śniegu o grubości utrudniającej ruch samochodów osobowych - zasy mogą występować do 6 godz.	w kol. 3: - gołoledzi 5 godz. - szronu 5 godz. - szadzi 5 godz. - lodowicy 5 godz. - śliskości pośniegowej 6 godz.
--	-----	---	--	---

- *) Standard II podwyższony, na jezdni nie może występować warstwa zajeżdżonego śniegu. Drogi objęte wzmocnionym nadzorem.
- ***) Zabrania się używania mieszanek piaskowo-solnych na nawierzchniach z drobnowymiarowych elementów betonowych – dotyczy nawierzchni dróg, chodników, parkingów oraz nawierzchni dróg i placów o nawierzchni z bruku kamiennego o spoiwie cementowym.

OGÓLNE SPECYFIKACJE TECHNICZNE

D - 00.01.00

**ZWALCZANIE ŚLISKOŚCI ZIMOWEJ
NA DRODZE**

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. MATERIAŁY	4
3. SPRZĘT	9
4. TRANSPORT	11
5. WYKONANIE ROBÓT	11
6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT	17
7. OBMIAR ROBÓT	18
8. ODBIÓR ROBÓT	18
9. PODSTAWA PŁATNOŚCI	18
10. PRZEPISY ZWIĄZANE	19
11. ZAŁĄCZNIKI	21

NAJWAŻNIEJSZE OZNACZENIA I SKRÓTY

OST	- ogólna specyfikacja techniczna
SST	- szczegółowa specyfikacja techniczna

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot OST

Przedmiotem niniejszej ogólnej specyfikacji technicznej (OST) są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót związanych ze zwalczaniem śliskości zimowej na na terenach będących w zarządzie Gminy Miejskiej Człuchów z siedzibą w Człuchowie przy ul. Wojska Polskiego 1.

1.2. Zakres stosowania OST

Ogólna specyfikacja techniczna (OST) stanowi podstawę opracowania szczegółowej specyfikacji technicznej (SST) stosowanej jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zleceniu i realizacji robót na drogach, chodnikach, placach i parkingach.

1.3. Zakres robót objętych OST

Ustalenia zawarte w niniejszej specyfikacji dotyczą zasad prowadzenia robót związanych z wykonaniem i odbiorem robót przy zwalczaniu śliskości zimowej, obejmujących:

- zapobieganie występowaniu śliskości zimowej,
 - likwidację śliskości zimowej,
- przy zastosowaniu materiałów chemicznych, uszorstniających lub mechanicznych.

1.4. Określenia podstawowe

1.4.1. Śliskość zimowa - zjawisko występujące na drogach wskutek tworzenia się na jezdniach warstwy lodu albo zlodowaciałego lub ubitego śniegu.

1.4.2. Zwalczanie śliskości zimowej - zabiegi mające na celu zapobieganie występowaniu śliskości zimowej oraz zabiegi likwidujące powstałą śliskość zimową.

1.4.3. Zapobieganie występowaniu śliskości zimowej - uodpornienie nawierzchni drogi przed powstawaniem na niej warstwy lodu lub zlodowaciałego śniegu przez pokrycie jej środkami chemicznymi obniżającymi temperaturę zamarzania wody.

1.4.4. Likwidacja śliskości zimowej - usunięcie z nawierzchni drogi lodu lub zlodowaciałego albo ubitego śniegu przy użyciu środków chemicznych, uszorstniających lub mechanicznych albo środków tych łącznie.

1.4.5. Uszorstnienie lodu lub zlodowaciałego lub ubitego śniegu - posypanie nawierzchni kruszywem w celu zwiększenia szepności kół pojazdu z nawierzchnią.

1.4.6. Gołoledź - cienka warstwa lodu grubości do 1 mm powstała na skutek opadu na nawierzchnię o temperaturze ujemnej, mgły roszącej, mżawki lub deszczu.

1.4.7. Lodowica - warstwa lodu o grubości do kilku centymetrów, powstała z zamarniętej, nie usuniętej z nawierzchni wody, pochodzącej ze stopnienia śniegu, lodu lub opadu deszczu.

1.4.8. Zlodowaciały lub ubity śnieg - warstwa śniegu w postaci:

- a) przymarzniętej do nawierzchni pozostałości nie usuniętej warstwy śniegu grubości kilku milimetrów,
- b) przymarzniętej do nawierzchni zlodowaciałej lub ubitej, nie usuniętej warstwy śniegu grubości kilku centymetrów,
- c) zlodowaciałej lub ubitej powierzchniowo warstwy śniegu o znacznej grubości.

1.4.9. Śliskość pośniegowa - rodzaj śliskości zimowej, powstającej w wyniku zalegania na jezdni przymarzniętej do nawierzchni pozostałości nie usuniętego ubitego śniegu, pokrywającego ją całkowicie lub częściowo warstwą o grubości kilku milimetrów.

1.4.10. Śliskość śniegowa - rodzaj śliskości zimowej, powstającej w wyniku zalegania na jezdni nie usuniętej warstwy śniegu grubości powyżej kilku centymetrów, którego górna warstwa lodowacieje (ruch pojazdów tworzy na niej zwykle różnej głębokości koleiny i wyboje pogarszające bezpieczeństwo i prędkość ruchu).

1.4.11. Szron - osad lodu, na ogół o wygładzie krystalicznym, przybierający kształt lasek, igiełek itp., tworzący się w procesie bezpośredniej kondensacji pary wodnej z powietrza przy temperaturze poniżej 0°C.

1.4.12. Szadź - osad atmosferyczny utworzony z ziarenek lodu rozdzielonych pęcherzykami powietrza, powstający z nagłego zamarzania przechłodzonych kropelek wody (mgły lub chmury), gdy temperatura wyziębionych powierzchni jest niższa lub nieznacznie wyższa od 0°C.

1.4.13. Nośnik - pojazd o napędzie spalinowym, na którym zamontowano sprzęt do usuwania śliskości.

1.4.14. Pozostałe określenia podstawowe są zgodne z obowiązującymi, odpowiednimi polskimi normami i z definicjami podanymi w OST D-M-00.00.00 "Wymagania ogólne" [8] pkt 1.4.

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót

Ogólne wymagania dotyczące robót podano w OST D-M-00.00.00 "Wymagania ogólne" [8] pkt 1.5.

2. MATERIAŁY

2.1. Ogólne wymagania dotyczące materiałów

Ogólne wymagania dotyczące materiałów, ich pozyskiwania i składowania, podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [8] pkt 2.

2.2. Materiały do zwalczania śliskości zimowej

Materiały do zwalczania śliskości zimowej powinny być zgodne z ustaleniami Zamawiającego lub SST.

Do materiałów stosowanych przy zwalczaniu śliskości zimowej w warunkach krajowych należą:

- a) środki chemiczne: sól (chlorek sodu), sól drogowa, solanka, nawilżona sól, chlorek wapnia techniczny, chlorek magnezu, mieszaniny soli z chlorkami wapnia i magnezu,
- b) materiały uszorstniające w postaci kruszyw.

Dopuszcza się stosowanie innych materiałów przy zwalczaniu śliskości zimowej, na wniosek Zamawiającego lub Wykonawcy, po ustaleniu wymagań dla materiałów, sposobów badań i kontroli ich stosowania, zaakceptowanych przez Inżyniera.

2.3. Sól (chlorek sodu)

Sól (chlorek sodu, NaCl) powinna spełniać wymagania PN-86/C-84081/02 [6].

(Uwaga: Nie zaleca się korzystania z nowej edycji normy PN-C-84081-2:1998 Sól (Chlorek sodu). Sól spożywcza, która nie podaje żadnych wymagań dla soli drogowej).

Do celów zwalczania śliskości zimowej zaleca się stosować sól kamienną, która zawiera ziarna o wymiarach do 5 mm, wilgotność do 0,1% i zmienną ilość zanieczyszczeń. Można również stosować sól warzoną i sól morską.

Sól (chlorek sodu) stanowi element technologii używanych przy zwalczaniu śliskości zimowej za pomocą soli drogowej, solanki, nawilżonej soli.

2.4. Sól drogowa

Sól drogowa powinna spełniać wymagania PN-86/C-84081/02. Zaleca się następujący skład soli drogowej: 96% NaCl (soli) + 2,5% CaCl₂ (chlorku wapnia) + 0,2% K₄Fe(CN)₆ (żelazocyjanku potasowego, dodawanego w celu zapobiegania zbrylaniu soli).

Najkorzystniejsze uziarnienie soli jest następujące:

- 60-80% w przedziale 1-3 mm,
- 10-25% w przedziale 3-6 mm,
- do 5% poniżej 0,16 mm,
- do 5% powyżej 6 mm.

2.5. Solanka

Solanką może być roztwór wodny chlorku sodowego (NaCl) otrzymywany podczas:

- ługowania pokładów soli wodą,
- sztucznego wytwarzania w specjalnych urządzeniach.

Solanka do celów zimowego utrzymania dróg powinna mieć stężenie 20-25%.

Solanka stosowana w zimowym utrzymaniu dróg może być używana do bezpośredniego skrapiania nawierzchni lub jako środek nawilżający sól w rozsypywarkach.

Możliwe jest też stosowanie roztworów wodnych innych chlorków: chlorku wapnia CaCl₂ lub chlorku magnezu MgCl₂.

2.6. Nawilżona sól

Nawilżona (zwilżona) sól do posypywania nawierzchni powinna zawierać 30% solanki (roztworu NaCl lub CaCl₂) o stężeniu 20-25% oraz 70% suchej soli NaCl.

Wyjątkowo można zwilżać sól wodą, po akceptacji tego sposobu przez Inżyniera. Zaleca się zwilżać sól bezpośrednio przed jej rozsypywaniem.

2.7. Chlorek wapnia (wapniowy) techniczny

Chlorek wapniowy techniczny powinien odpowiadać wymaganiom PN-75/C-84127 [7].

Chlorek wapniowy może występować w postaci płatków lub proszku, zawierających 77-80% czystego CaCl₂.

2.8. Chlorek magnezu

Chlorek magnezu (MgCl₂) powinien odpowiadać wymaganiom określonym przez producenta, po zaakceptowaniu ich przez Inżyniera.

Zaleca się stosować go przede wszystkim lokalnie, niezbyt daleko od miejsca wydobywania.

2.9. Mieszaniny chlorku sodu z chlorkiem wapnia (lub chlorkiem magnezu)

Mieszaniny chlorku sodu z chlorkiem wapnia stanowią skuteczny środek w zwalczaniu śliskości zimowej, łączący zalety obu składników. Chlorek wapnia wchłania szybko wilgoć, co ułatwia chlorkowi sodu rozpoczęcie procesu topienia, do czego potrzebuje pewnej ilości ciepła i wilgoci.

Zaleca się stosowanie chlorku wapnia w proszku, chociaż jest on trudniej dostępny, ze względu na skuteczniejsze uzyskanie jednorodnej mieszanki.

Zaleca się stosować następujące mieszaniny NaCl z CaCl₂ w stosunku wagowym:

- 19:1 - 95% NaCl + 5% CaCl₂,
- 4:1 - 80% NaCl + 20% CaCl₂,
- 3:1 - 75% NaCl + 25% CaCl₂,
- 2:1 - 67% NaCl + 33% CaCl₂.

Do przygotowania mieszanek należy używać betoniarek przeciwbieżnych i wolnospadowych, suszarek bębnowych, dozatorów lub innych urządzeń dających gwarancję jednorodności mieszanek.

Mieszaniny przeznaczone do stosowania w temperaturze poniżej -7°C zaleca się przygotować bezpośrednio przed ładowaniem na rozsypywarki.

Materiały zbryłone powinny być przed załadowaniem rozdrobnione według wymagań stosowania.

Mieszaniny chlorku sodu z chlorkiem magnezu wykazują podobne cechy jak mieszaniny chlorku sodu i chlorku wapnia.

2.10. Materiały uszorstniające

Do uszorstnienia lodu, zlodowaciałego i ubitego śniegu można stosować:

- piasek o uziarnieniu do 2 mm, wg PN-B-11113:1996 [4],

- kruszywo naturalne o uziarnieniu do 4 mm (zalecane do uszorstnienia ubitego śniegu), wg PN-B-11111:1996 [2],
- kruszywo kamienne łamane o uziarnieniu 2-4 mm, wg PN-B-11112:1996 [3],
- żużel wielkopieczowy kawałkowy, kruszywo niesortowane o uziarnieniu do 4 mm (zalecane do uszorstnienia ubitego śniegu), wg PN-88/B-23004 [5],
- żużel kotłowy (paleniskowy), kruszywo niesortowane o uziarnieniu do 4mm, wg PN-78/B-01101 [1],
- żużel kotłowy (paleniskowy), kruszywo niesortowane o uziarnieniu do 8 mm (zalecany do uszorstnienia ubitego śniegu), wg PN-78/B-01101 [1],
- jednorodne mieszaniny kruszyw z solą o składzie wagowym 95-97% kruszywa + 5-3% soli.

Kruszywo stosowane do uszorstnienia nawierzchni nie powinno być zbyt łamliwe, nie może zawierać zanieczyszczeń ilastych, gliniastych. Jednorodność uziarnienia kruszywa zapewnia większą równomierność pokrycia drogi podczas posypywania. Duża zmienność wielkości ziaren powoduje nierównomierne posypywanie (różne odległości rozrzutu). Zawartość ziaren drobnych ($< 0,075$ mm) powinna być minimalna (zaleca się do 3%), ponieważ ziarna te mogą zwiększać możliwość poślizgu. Ziarna nie mogą być spłaszczone i muszą mieć kształt regularny. Materiały uszorstniające powinny wykazywać dostateczną wytrzymałość na mechaniczne ich niszczenie przez ruch (nie mogą ulegać rozdrabnianiu). Nie powinny zawierać zanieczyszczeń mogących wzmacniać korozję pojazdów i konstrukcji stalowych.

2.11. Składowanie materiałów

Sól kamienną oraz sól drogową można składować w magazynach, pod wiatą lub na wolnym powietrzu na odizolowanym od dopływu wilgoci utwardzonym podłożu. Podłoże powinno być pokryte bitumem lub warstwą papy i mieć spadki wynoszące 3-4% od środka na zewnątrz.

Sól składowaną na wolnym powietrzu należy przykryć w celu zabezpieczenia przed zawilgoceniem opadami atmosferycznymi.

Sól składowaną na wolnym powietrzu, na odpowiednio przygotowanym podłożu, formuje się w przyzmy o wysokości ok. 2,5 m. Szerokość przyzmy przyjmuje się przeważnie od 9 do 12 m, długość przyzmy natomiast ustala się w zależności od ilości składowanej soli na danej bazie.

Powierzchnia przyzmy powinna być wygładzona i ubita oraz mieć spadek ok. 5% ku krawężniom, w celu ułatwienia spływu wody opadowej. Do przykrycia przyzmy należy używać plandeki z tworzywa sztucznego lub brezentu.

Plandeki po przykryciu przyzmy soli powinny być naciągnięte i przymocowane do haków usytuowanych poza krawężnią składowiska. Zaleca się dodatkowe dociśnięcie plandek starymi oponami, w liczbie około 1 opona na 25 m^2 powierzchni przyzmy.

W przypadku magazynowania soli kamiennej i soli drogowej na jednym składowisku, należy zwrócić szczególną uwagę, aby nie mieszać ich ze sobą. Muszą być one składowane w oddzielnych przyzmach.

W miarę posiadanych możliwości sól kamienna oraz drogowa powinny być przechowywane w magazynach drewnianych lub z innych materiałów, przy równoczesnym zabezpieczeniu ścian przed bezpośrednim stykaniem się z solą.

Mieszanek kruszyw z solą w stosunku wagowym 97-96% (kruszywa) do 3-4% (soli) można magazynować na wolnym powietrzu bez przykrycia (ale na podłożu utwardzonym) w dużych przyzmach o objętości powyżej 50 m³.

Chlorek wapnia i chlorek magnezu należy składować w opakowaniu (workach foliowych lub zamkniętych bębnoch) ustawianych w przyzmach na podłodze utwardzonej i odizolowanej od dopływu wilgoci z podłoża w magazynie lub pod wiatą, albo pod przykryciem w przypadku składowania na wolnym powietrzu.

Mieszanki NaCl z CaCl₂ lub MgCl₂, przeznaczone do zwalczania śliskości zimowej w temperaturze poniżej -7°C, należy przygotowywać bezpośrednio przed ładowaniem na rozsypywarki. Wykonać to można w różnego typu mieszarkach wagowych i objętościowych. Nie wskazane jest mieszanie przy pomocy koparek i ładowarek.

Kruszywa (piaski, kruszywa naturalne lub żuźlowe) nie powinny zawierać ziarn większych od podanych w pktcie 2.10. Ewentualne przesiewanie można wykonywać przed zmagazynowaniem ich lub dopiero w czasie ładowania na środki rozsypujące.

Kruszywa powinny być dostarczone i składowane w stanie suchym w przyzmach. Powierzchnia przyzmy powinna być wygładzona i ubita ze spadkiem oraz przykryta plandeką.

Kruszywa przeznaczone do dłuższego magazynowania należy wymieszać z solą w celu zabezpieczenia przed zamarzaniem. Mieszanka kruszyw z solą powinna być mieszaną jednorodną. Do kruszyw o uziarnieniu drobnym można dodawać wagowo 4% soli, natomiast do kruszyw o uziarnieniu grubszym 3% soli.

Solanek można przechowywać w specjalnie do tego celu przygotowanych pojemnikach, zamkniętych lub otwartych, zabezpieczonych przed agresywnym działaniem roztworu. Zbiorniki soli powinny być wyposażone w plandeki zabezpieczające materiał przed wpływem warunków atmosferycznych.

Magazyny stałe na środki chemiczne mogą być wykonane z różnych materiałów takich jak: beton prefabrykowany, cegła, pustaki, drewno. W przypadku wykonania z elementów betonowych czy ceramicznych, ściany budynków winny być zabezpieczone przed korozją przez impregnowanie materiałami bitumicznymi. Więźba dachowa może być też wykonana z innych materiałów, np. z drewna, tworzywa sztucznego.

Drzwi powinny mieć taką wysokość, aby nośnik z zamontowaną rozsypywarką mógł swobodnie wjechać. Załadunek powinien odbywać się mechanicznie lub z silosu. Powierzchnia magazynu musi być taka, aby operacja załadunku odbywała się swobodnie.

Podłoga magazynu stałego powinna być utwardzona i mieć odpowiednią nośność i spadek wynoszący 2-3% w kierunku do ścian. Podbudowa (np. tłuczniowa, betonowa) powinna być przykryta nawierzchnią wykonaną z betonu asfaltowego lub asfaltu lanego. Magazyn musi posiadać instalację elektryczną do oświetlenia oraz ewentualnie instalację trójfazową dla zasilania silników elektrycznych maszyn do załadunku soli, np. ładowarką taśmową z napędem elektrycznym.

Magazyn tymczasowy powinien posiadać utwardzony plac, obramowany dookoła krawężnikiem, odstojnik dla solanki oraz wjazd i wyjazd. Nawierzchnia placu powinna mieć odpowiednią nośność. Podbudowa powinna być wykonana z mieszanki mineralno-

bitumicznej, chudego betonu lub kruszywa łamanego o odpowiedniej grubości, natomiast nawierzchnia - z betonu asfaltowego lub asfaltu lanego. Podłoże powinno mieć spadek (od środka na zewnątrz do odstoju) 2-3%. Krawężnik, wykonany z betonu cementowego lub kamienia, powinien być odpowiednio zabezpieczony asfaltem albo wykonany całkowicie z betonu asfaltowego. Natomiast odstoju na solankę - wykonany z prefabrykowanych elementów betonowych. Ściany zbiornika, jak i dno, muszą być zabezpieczone materiałami bitumicznymi, aby zapobiec przedostawaniu się solanki do gruntu. Plac, na którym znajduje się tymczasowy magazyn, powinien posiadać oświetlenie, pomieszczenie dla obsługi oraz powinien być ogrodzony. Materiały składowane w magazynach tymczasowych powinny być przykryte plandekami lub powinny posiadać zadaszenia.

3. SPRZĘT

3.1. Ogólne wymagania dotyczące sprzętu

Ogólne wymagania dotyczące sprzętu podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [8] pkt 3.

3.2. Sprzęt stosowany do usuwania śliskości zimowej

Do rozprowadzania środków chemicznych i uszorstniających można stosować następujący sprzęt:

- rozsypywarki (piaskarki, solarki), dozujące i rozsypujące materiały,
- maszyny rozpryskujące do rozpryskiwania roztworów chlorków,
- maszyny zastępcze (np. rozrzutniki rolnicze wapna i nawozów), pracujące w zamian rozsypywarek,
- urządzenia współpracujące, np. ładowarki w składowiskach materiałów, mieszarki, suszarki, dozatory, pompy, silosy itp.

3.3. Wymagania dotyczące sprzętu do usuwania śliskości

Do rozsypywania środków chemicznych należy używać rozsypywarek doczepnych lub nakładanych na nośnik, dających gwarancję ich rozsypywania z wydatkiem jednostkowym 5 do 30 g/m², a materiałów uszorstniających lub ich mieszanin ze środkami chemicznymi z wydatkiem jednostkowym od 50 do 100 g/m².

Rozsypywarki środków chemicznych i materiałów uszorstniających muszą być łatwe w montażu i demontażu na środkach transportowych, zapewniać płynną regulację ilości rozsypanych środków do usuwania śliskości zimowej oraz równomierny wydatek jednostkowy (g/m²) bez względu na prędkości ruchu rozsypywarki. Powinny mieć możliwość zmiany szerokości (symetrycznie i asymetrycznie) rozsypywania podczas jazdy i być dodatkowo wyposażone w zbiorniki na solankę do zwilżania rozsypywanej soli. Zbiorniki te powinny być wykonane z materiału odpornego na korozję.

Talerz lub talerze rozsypujące muszą mieć możliwość regulacji wysokości. Zwilżanie soli powinno odbywać się podczas zsypywania na talerz lub na talerzu, albo w obydwu miejscach. Rozsypywarki powinny zapewniać możliwość miejscowego zwiększenia uprzednio nastawionego wydatku jednostkowego. Rozsypywarki materiałów

uszkadzających powinny odpowiadać takim samym wymaganiom jak rozsypywarki środków chemicznych z tym, że nie muszą posiadać zbiornika na solankę.

Do rozpryskiwania nasyconych wodnych roztworów chlorków należy używać urządzeń dających gwarancję ich użycia z wydatkiem jednostkowym od 15 do 160 ml/m².

Urządzenia do rozpryskiwania nasyconych roztworów chlorków winny być wykonane z materiałów odpornych na korozję. Wydatek jednostkowy rozpryskiwanego roztworu winien być niezależny od prędkości jazdy. Urządzenie powinno zapewnić płynną regulację wydatku rozpryskiwanej solanki.

Do przepompowania roztworu jak i wody należy stosować pompy kwasoodporne.

Urządzenia do załadunku powinny być samojezdne, łatwo manewrowalne w magazynach zamkniętych i na składowiskach. Mogą to być ładowarki wszelkiego typu lub ładowarki taśmowe z możliwością nagarniania urobku. W magazynach zamkniętych zaleca się stosowanie ładowarek taśmowych o napędzie elektrycznym oraz napełnianie rozsypywarek solą z silosu.

Przed sezonem zimowym wszystkie planowane do użycia rozsypywarki środków chemicznych i materiałów uszkadzających powinny być poddane kontroli dotyczącej dokładności dozowania.

Sprzęt powinien być przystosowany w takim stopniu, aby mógł być gotowy do użycia w ciągu 2 godzin od chwili powzięcia decyzji o konieczności podjęcia akcji na drodze.

Pojazdy samochodowe używane do prac przy usuwaniu śliskości zimowej powinny być wyposażone w ostrzegawczy sygnał świetlny błyskowy barwy żółtej, zgodnie z ustawą „Prawo o ruchu drogowym”

Po przygotowaniu sprzętu i nośników należy dokonać próbnego montażu, podczas którego należy sprawdzić w rozsypywarkach:

- dopasowanie rozsypywarki do nośnika (w przypadku rozsypywarek nakładanych - zamocowanie ich do nośnika),
- działanie układu napędowego oraz układu dozującego i rozsypującego,
- działanie urządzeń regulacyjnych.

3.4. Wymagania odnośnie obsługi sprzętu

Operatorem sprzętu może być kierowca samochodu posiadający odpowiednie uprawnienia, tj. wymaganą kategorię prawa jazdy, znajomość dokumentacji techniczno-ruchowej (DTR) obsługiwanego sprzętu i przeszkolenie do pracy przy zimowym utrzymaniu dróg.

Przed rozpoczęciem pracy operator winien dokonać:

- sprawdzenia stanu technicznego nośnika i sprzętu,
- sprawdzenia zamocowania sprzętu na nośniku,
- sprawdzenia stanu ogumienia oraz sprawdzenia prawidłowości działania:
 - układu hydraulicznego,
 - układu jezdnego, kierowniczego i hamulcowego nośnika,
 - zaczepu nośnika,
 - oświetlenia pojazdu,
 - lampy błyskowej koloru żółtego.

Nie należy rozpoczynać pracy do chwili, gdy zauważone usterki nie zostaną usunięte. Należy wykonać również niezbędne czynności konserwacyjne.

W czasie pracy operator powinien:

- wykonywać wyłącznie czynności związane z obsługą sprzętu i prowadzeniem nośnika,
- obserwować w sposób ciągły sprzęt roboczy i zwracać baczna uwagę na bezpieczeństwo osób i pojazdów znajdujących się w pobliżu,
- przestrzegać obowiązujących zasad Kodeksu drogowego.

Po zakończeniu pracy należy sprzęt oczyścić i dokonać przeglądu. Wszelkie uszkodzenia sprzętu zagrażające bezpieczeństwu obsługi sprzętu jak i użytkownikom dróg należy niezwłocznie usunąć.

Należy dokonywać terminowo obsług technicznych sprzętu zgodnie z zaleceniami zawartymi w instrukcji obsługi i DTR.

4. TRANSPORT

4.1. Ogólne wymagania dotyczące transportu

Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [8] pkt 4.

4.2. Transport materiałów

Przy transporcie materiałów stosowanych do zwalczania śliskości zimowej należy przestrzegać następujących zasad:

- sól (chlorek sodu i sól drogową) można przewozić dowolnym środkiem transportu drogowego lub kolejowego, w warunkach zabezpieczających ją przed zanieczyszczeniem i zawilgoceniem,
- solankę można przewozić w zbiornikach lub pojemnikach wykonanych z materiałów odpornych na korozję,
- chlorek wapnia i chlorek magnezu należy przewozić w opakowaniach producenta (workach foliowych lub zamkniętych bębnoch) w sposób nie narażający na uszkodzenia,
- materiały uszorstniające (kruszywo, żużle) można przewozić dowolnymi środkami transportu, w warunkach zabezpieczających je przed zanieczyszczeniem i zmieszaniem z innymi materiałami.

Nawilżoną sól i mieszaniny chlorku sodu z chlorkiem wapnia lub magnezu zaleca się przygotowywać bezpośrednio przed ładowaniem na rozsypywarki.

5. WYKONANIE ROBÓT

5.1. Ogólne zasady wykonania robót

Ogólne zasady wykonania robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [8] pkt 5.

5.2. Prace przygotowawcze do sezonu zimowego

W terminie do 15 listopada zaleca się przygotować drogę, chodniki, place i parkingi do sezonu zimowego.

Podczas objazdu drogi należy dokonać oceny wizualnej stanu nawierzchni, poboczy, chodników, urządzeń odwadniających (rowów, przepustów, wpustów ulicznych, ścieków przykrawężnikowych itp.).

Rozwieźć pojemniki na kruszywo.

Odcinki drogi, na których dochodzi często do przerywania lub znacznego utrudnienia ruchu, powinny mieć, o ile to możliwe, przygotowane trasy zastępcze (objazdy), utrzymywane w takim samym standardzie zimowego utrzymania dróg.

5.3. Korzystanie z obsługi meteorologicznej

Przy prowadzeniu prac zimowego utrzymania dróg zaleca się korzystać z informacji o stanie pogody i kierunkach jej zmian.

Informacje o pogodzie uzyskiwane są z biur prognoz Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej (IMGW).

Prognozy pogody przekazywane administracji drogowej przez IMGW zwykle zawierają:

- nazwę obszaru, którego dotyczą,
- okres ważności,
- przewidywane zjawiska atmosferyczne - rodzaj i natężenie opadów, wystąpienie zamieci, gołoledzi, mgły,
- przewidywany przebieg temperatury (wzrost lub spadek),
- przewidywany kierunek wiatru.

Prognozy, oprócz rodzaju i natężenia opadów podają również prawdopodobieństwo ich występowania.

Jeśli w prognozach nie wymienia się opadów i zjawisk atmosferycznych, to znaczy, że nie przewiduje się możliwości ich wystąpienia.

Prognozy podają przewidywany zakres temperatur (temp. min. i max.), kierunek zmian (wzrost lub spadek) oraz siłę i kierunek wiatru. Przy szybkościach wiatru poniżej 10 m/s dane dotyczące wiatru mogą nie być podawane.

Informacje lokalne, uzyskiwane są z pomiarów i obserwacji własnych służb drogowych, dotyczą obszarów lub odcinków drogi charakteryzujących się mikroklimatem odmiennym od przeważającego w danym regionie geograficznym. Informacje te stanowią podstawę przy podejmowaniu decyzji o dyspozycji sprzętu. Dane z drogowych automatycznych stacji pomiarowych pozwalają na uściślenie prognoz regionalnych, ale głównym ich zadaniem jest dostarczenie danych meteorologicznych, pozwalających przewidzieć możliwość wystąpienia niekorzystnych zjawisk, a w szczególności gołoledzi. W tym przypadku pełnią one rolę drogowych stacji ostrzegania przed gołoledzią, umożliwiając pomiar temperatury i wilgotności powietrza oraz temperatury nawierzchni drogowej.

5.4. Okoliczności powstawania śliskości zimowej

Przy zapobieganiu i likwidowaniu śliskości zimowej należy brać pod uwagę okoliczności jej powstawania.

Gołoledź powstaje wtedy, kiedy zaistnieją równocześnie następujące okoliczności:

- temperatura nawierzchni ujemna,
- temperatura powietrza - w granicach -6°C do $+1^{\circ}\text{C}$,
- względna wilgotność powietrza - większa od 85% (patrz zał. 2).

Powstała w wyniku wystąpienia gołoledzi warstwa lodu jest równa.

Lodowica występuje, gdy po odwilży lub opadzie deszczu przy temperaturze dodatniej powietrza i nawierzchni w jej górnej warstwie, następuje raptowne obniżenie temperatury poniżej 0°C . Im szybsze jest obniżenie temperatury, tym zjawisko lodowicy jest intensywniejsze. W czasie wystąpienia lodowicy powstała na jezdni warstwa lodu, przeważnie grubości kilku milimetrów, jest zwykle nierówna.

Śliskość pośniegowa występuje, gdy po przejściu pługów odśnieżnych pozostała na jezdni drogi warstwa lub resztki śniegu zostają ubite i przymarzają do nawierzchni pod wpływem ruchu lub zmiennych warunków atmosferycznych. W tym przypadku na nawierzchni drogi tworzą się tylko niewielkie nierówności. W nieznacznym stopniu pogarsza to wygodę ruchu, natomiast zwiększa niebezpieczeństwo poślizgu pojazdów.

Śliskość śniegowa występuje wtedy, gdy nie usunięty z nawierzchni śnieg pod wpływem ruchu i zmiennych warunków atmosferycznych zostaje ubity, a jego górna warstwa lodowacieje. W wyniku ruchu pojazdów na tak powstałej warstwie śniegu tworzą się różnej głębokości koleiny i wyboje, wskutek czego zmniejsza się w znacznym stopniu bezpieczeństwo i prędkość ruchu.

5.5. Zasady zwalczania śliskości zimowej

Zakres prac prowadzonych przy zwalczaniu śliskości zimowej oraz przyjęta technologia robót wynikają z aktualnie obowiązujących standardów utrzymania .

Wybór sposobu robót zależy od:

- standardu zimowego utrzymania drogi,
- warunków atmosferycznych,
- możliwości finansowych administracji drogowej,
- aktualnego stanu utrzymania drogi.

Poszczególnym standardom zimowego utrzymania drogi przypisane są minimalne poziomy utrzymania powierzchni jezdni oraz dopuszczalne odstępstwa od standardu w warunkach występowania śliskości zimowej, jak również dopuszczalny maksymalny czas występowania tych odstępstw.

W przypadkach skrajnie niekorzystnych i nieustabilizowanych warunków atmosferycznych i pogodowych organizację pracy należy dostosować do aktualnych, zmieniających się warunków na drodze.

Roboty należy prowadzić zgodnie z:

- ogólną wiedzą techniczną,
- wymaganiami szczegółowej specyfikacji technicznej,
- programem wykonania robót (przedstawionym przez Wykonawcę),
- bieżącymi poleceniami Zamawiającego.

5.6. Dobór materiałów i sprzętu przy zwalczaniu śliskości zimowej

W zależności od typu spodziewanej lub już występującej śliskości należy zastosować odpowiednio:

- materiały, wymienione w punkcie 2 niniejszej specyfikacji, przy uwzględnieniu ich charakterystyk, podanych w załączniku 3,
- sprzęt, wymieniony w punkcie 3 niniejszej specyfikacji.

Ilość niezbędnych materiałów przy zwalczaniu śliskości zimowej należy dobrać w zależności od stanu nawierzchni i jej temperatury. Zaleca się stosować dawki materiałów chemicznych podane w tablicy 1.

Tablica 1. Wydatki jednostkowe (dawki) materiałów chemicznych do posypywania zapobiegawczego oraz likwidacji cienkich warstw lodu i śniegu

Lp.	Rodzaj działalności i stan nawierzchni	Temperatura [°C]	Sól kamienna NaCl [g/m ²]	Sól drogową [g/m ²]	Wilgotna sól [g/m ²]	Mieszaniny NaCl z CaCl ₂ w proporcji 4:1 lub 3:1 [g/m ²]	Mieszaniny NaCl z CaCl ₂ w proporcji 2:1 [g/m ²]
1	Zapobieganie powstaniu: - gołoledzi - lodowicy - szronu	do -2	do 15	do 15	Dawki takie same jak suchej soli	-	-
		-3 ÷ -6	15 - 20	5 - 20		-	-
		-7 ÷ -10	-	20 - 30		do 15	-
		< -10	-	-		15 - 20	-
2	Zapobieganie przymarzaniu śniegu do nawierzchni	do -2	do 10	do 10		-	-
		-3 ÷ -6	10 - 15	10 - 15		-	-
		-7 ÷ -10	-	15 - 20		do 15	-
		< -10	-	-		15 - 20	-
3	Likwidacja: - gołoledzi - szronu - cienkich warstw ubitego lub zlodowaciałego śniegu - pozostałości świeżego opadu śniegu po przejściach pługów	do -2	do 20	do 20	-	-	
		-3 ÷ -6	20 - 25	20 - 25	-	-	
		-7 ÷ -10	-	25 - 30	do 20	-	
		< -10	-	-	20 - 30	ok. 25	

W przypadkach uzasadnionych technicznie i ekonomicznie, na wniosek Wykonawcy lub Zamawiającego można stosować wyjątkowo inne materiały i technologie, nie stosowane na szerszą skalę w Polsce.

5.7. Zapobieganie powstaniu gołoledzi, lodowicy, szronu i przymarzania śniegu do nawierzchni

Zapobieganie powstaniu gołoledzi należy rozpocząć po stwierdzeniu, że temperatura nawierzchni jest ujemna, temperatura powietrza wynosi od -6°C do +1°C, a względna wilgotność powietrza osiągnęła 85% i dalej wzrasta. Należy wówczas rozsypać środki obniżające temperaturę zamarzania wody na całej szerokości jezdni w ilości podanej w tablicy 1, poz. 1.

Zapobieganie powstaniu lodowicy należy rozpocząć po stwierdzeniu, że temperatura powietrza obniżając się spadła do $+1^{\circ}\text{C}$, a na nawierzchni zalega warstewka wody lub mokrego śniegu, albo nawierzchnia jest wilgotna. Należy wówczas wykonać:

- mechaniczne oczyszczenie nawierzchni z topniejącego śniegu lub wody przed obniżeniem się temperatury powietrza poniżej 0°C ,
- rozsypanie odladzających środków chemicznych, w ilości podanej w tablicy 1, poz. 1.

Zapobieganie przymarzaniu śniegu do nawierzchni polega na rozsypaniu środków chemicznych w ilości podanej w tablicy 1, poz. 2 przed rozpoczęciem opadu śniegu.

5.8. Likwidowanie gołoledzi, szronu i cienkich warstw zlodowaciałego lub ubitego śniegu

Warunkiem usunięcia z nawierzchni warstwy gołoledzi, szronu lub cienkiej warstwy zlodowaciałego lub ubitego śniegu (do 4 mm) jest rozsypanie na jej powierzchni środków chemicznych w ilości podanej w tablicy 1, poz. 3. Grubych warstw lodu, zlodowaciałego i ubitego śniegu nie należy usuwać za pomocą środków chemicznych, z uwagi na ochronę środowiska i wysokie koszty.

5.9. Likwidowanie opadu śniegu

Świeży opad śniegu należy usuwać wyłącznie mechanicznie (drogi, chodniki, parkingi place) oraz ręcznie (parkingi). Tylko pozostałości po przejściach pługów można likwidować za pomocą materiałów chemicznych, rozsypując je na nawierzchni, w ilości podanej w tablicy 1, poz. 3. W przypadku opadu o dużej intensywności, kiedy grubość warstwy spadłego śniegu przekroczy 5 cm, posypywanie powtarza się. Niecelowe jest stosowanie środków chemicznych przy opadach śniegu w temp. niższej niż -15°C .

Grube warstwy lodu i zlodowaciałego śniegu (ponad 4 mm) powinny być usuwane z nawierzchni mechanicznie lub mechanicznie i chemicznie, tzn. po usunięciu mechanicznym warstw lodu lub śniegu można zastosować środki chemiczne do likwidacji cienkich pozostałości lodu i śniegu. Warstwy tego typu mogą być również uszorstniane przez posypywanie kruszywem z wydatkiem jednostkowym $60-100\text{ g/m}^2$ jednorazowo. Posypywanie należy powtarzać w miarę usuwania kruszywa przez wiatr i ruch pojazdów. Rodzaje kruszywa należy dobierać według zaleceń podanych w pktcie 2.10, zależnie od lokalnych warunków.

5.10. Uszorstnianie ubitego śniegu .

Do uszorstnienia ubitego śniegu należy stosować jedno lub dwukrotne posypanie w ciągu dnia kruszywem z wydatkiem jednostkowym każdorazowo $100-150\text{ g/m}^2$. Rodzaje kruszywa należy stosować wg zaleceń podanych w pktcie 2.10, zależnie od lokalnych warunków (tab. 1).

5.11. Usuwanie śliskości na drogach jednojezdniowych .

Na drogach jednojezdniowych szerokości rozsypywania środków muszą pokrywać 0,9 szerokości jezdni. Jazda odbywa się środkiem prawej połowy jezdni. Śliskości na pasach ruchu powolnego i utwardzonych poboczach należy usuwać jednocześnie z posypywaniem głównych pasów ruchu.

W przypadku występowania śliskości tylko na niektórych odcinkach dróg, utrzymywanych w najniższym standardzie, miejsca te winny być posypane na 0,8 szerokości jezdni.

5.12. Ograniczenie szkodliwości działania chlorków na środowisko

W celu ograniczenia do minimum szkodliwego wpływu chlorków na środowisko należy:

- przestrzegać zalecane ilości jednorazowego rozsypywania chlorków, podane w tablicy 1,
- rozsypywać równomiernie na nawierzchni drogi środki do zwalczania śliskości zimowej,
- dążyć do stosowania w szerokim zakresie metody zapobiegania powstawaniu śliskości zimowej,
- przestrzegać aby szerokość rozrzutu chlorku na jezdni sprzętem mechanicznym nie przekraczała 0,9 szerokości jezdni (na nie posypanej części jezdni likwidacja oblodzenia następuje wskutek spływów wytworzonego przy odładzaniu roztworu chlorku),
- stosować tylko w wyjątkowych wypadkach chlorek do topnienia śniegu na jezdniach jako samoistny sposób usuwania śniegu,
- nie stosować chlorku do zwalczania śliskości zimowej na nawierzchniach o spoiwie cementowym oraz na wszelkich nawierzchniach przepuszczalnych, spękanych i zagrożonych przełomami; dopuszcza się, na nie spękanych nawierzchniach z betonów cementowych, stosować chlorki do zapobiegania powstawaniu śliskości zimowej,
- nie przekraczać maksymalnej ilości środków chemicznych zużytych przy likwidacji śliskości na jezdniach, łącznie nie więcej niż 1 kg/m² powierzchni jezdni podczas zimy w przeciętnych warunkach atmosferycznych i nie więcej niż 2 kg/m² powierzchni jezdni podczas zimy o wyjątkowo nie sprzyjających warunkach atmosferycznych,
- nie stosować środków chemicznych na:
 - a) chodnikach,
 - b) jezdniach ulic i placów , na których znajdują się zespoły starodrzewu albo duże zespoły innej roślinności,
 - c) nie składować śniegu z zawartością środków chemicznych pod drzewami lub na trawnikach.

5.14. Prace porządkowe

Po zakończeniu robót zimowych nie użyte materiały uszorstniające, środki chemiczne przechowywane w magazynach stałych i tymczasowych muszą zostać uporządkowane, to jest: spryzmowane i przykryte plandekami (z wyjątkiem magazynów zadaszonych).

Ewentualne materiały uszorstniające, złożone na poboczach dróg, służące do posypywania przez użytkowników dróg, muszą być sprzątnięte.

Zalegający na jezdni, chodnikach , placach i parkingach materiał uszorstniający musi być uprzątnięty.

Zatkane kratki ściekowe oraz przykanaliki muszą być oczyszczone.

Pojemniki na kruszywo należy zwieźć.

6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

6.1. Ogólne zasady kontroli jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [8] pkt 6.

6.2. Badania przed przystąpieniem do robót

Przed przystąpieniem do robót Wykonawca powinien uzyskać od Zamawiającego:

- aktualne standardy utrzymania drogi w sezonie zimowym,
- wymagania odnośnie materiałów, sprzętu i sposobu zwalczania śliskości zimowej.

Przed przystąpieniem do robót Wykonawca jest zobowiązany opracować i przedstawić do akceptacji Zamawiającemu program zwalczania śliskości zimowej, określający zamierzony sposób wykonania, możliwości kadrowe i plan organizacji robót z wykazem sprzętu i jego parametrami.

Przed przystąpieniem do robót Wykonawca powinien przedstawić Zamawiającemu dokumenty dopuszczające materiały do stosowania (np. deklaracje zgodności, aprobaty techniczne, pozytywne opinie uprawnionego laboratorium).

W przypadku wykonywania przez Wykonawcę prac przygotowawczych do sezonu zimowego, określonych w pktcie 5.2, Wykonawca przedstawia Zamawiającemu raport o zakresie wykonanych robót.

–

6.3. Badania w czasie robót

Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów, które należy wykonać w czasie robót podaje tablica 2.

Tablica 2. Częstotliwość oraz zakres badań i pomiarów w czasie robót

Lp.	Wyszczególnienie badań i pomiarów	Częstotliwość badań	Wartości dopuszczalne
1	Akceptacja programu zwalczania śliskości zimowej	1 raz	-
2	Sprawdzenie wykonania prac przygotowawczych (jeśli zostały powierzone Wykonawcy)	1 raz	Wg pktu 5.2
3	Sprawdzenie wykonania likwidacji śliskości zimowej	Ocena ciągła	Wg pktów 5.4 ÷ 5.14

Zaleca się następujące zasady kontroli prac przy usuwaniu śliskości zimowej:

- odbiorem objęte są prace wykonane w terminie, na podstawie zapisów w dokumentach zaakceptowanych przez Zamawiającego,
- przeprowadza się wrywkową kontrolę ilości rozsypywanych środków, szerokości i długości sypania,

- odbiór wyrywkowy częściowy odbywa się w ciągu 2-3 godzin od wykonania pracy, jeśli warunki pogodowe nie niweczą wykonanej pracy,
- w ciągu tygodnia należy przeprowadzić kontrolę:
 - codziennie na różnych odcinkach dróg utrzymywanych w II standardzie,
 - co 2-3 dni na drogach utrzymywanych w III i IV standardzie, jeśli warunki pogodowe nie niweczą wykonanej pracy.

6.4. Kontrola prac porządkowych

Kontrola wykonania prac porządkowych, określonych w pkt 5.14, polega na sprawdzeniu wizualnym:

- uporządkowania nie zużytych materiałów,
- uprzątnięcia materiału uszorstniającego z drogi, chodników, placów i parkingów, oczyszczenie krater ściekowych i przykanalików,

7. OBMIAR ROBÓT

7.1. Ogólne zasady obmiaru robót

Ogólne zasady obmiaru robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [8] pkt 7.

7.2. Jednostka obmiarowa

Jednostką obmiarową jest km (kilometr) drogi, chodników, parkingów oraz m₂ (metr kwadratowy) placów i parkingów na której zwalcza się śliskość zimową.

8. ODBIÓR ROBÓT

8.1. Ogólne zasady odbioru robót

Ogólne zasady odbioru robót podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [8] pkt 8.

Roboty uznaje się za wykonane zgodnie z ustaleniami Zamawiającego, SST i wymaganiami Zamawiającego.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI

9.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w OST D-M-00.00.00 „Wymagania ogólne” [8] pkt 9.

9.2. Cena jednostki obmiarowej

Cena zwalczania śliskości zimowej na 1 km drogi, obejmuje:

- opracowanie programu zwalczania śliskości zimowej,

- ew. wykonanie prac przygotowawczych do sezonu zimowego,
- dostarczenie materiałów i sprzętu,
- niezbędne oznakowanie robót,
- kompletne i ciągłe zwalczanie śliskości zimowej na drodze, zgodnie z wymaganiami specyfikacji i Zamawiającego,
- prace porządkowe,
- usunięcie (na początku wiosennych roztopów) śniegu i resztek lodu oraz innych zanieczyszczeń (materiały uszorstniające) z otworów ścieków drogowych i ulicznych, studzienek ściekowych i ich kratak wpustowych, jezdni, chodników, placów oraz parkingów.
- odwiezienie sprzętu.

10. PRZEPISY ZWIĄZANE

10.1. Polskie Normy

1. PN-78/B-01101 Kruszywa sztuczne. Podział, nazwy i określenia
2. PN-B-11111:1996 Kruszywa mineralne. Kruszywa naturalne do nawierzchni drogowych
3. PN-B-11112:1996 Kruszywa mineralne. Kruszywa łamane do nawierzchni drogowych
4. PN-B-11113:1996 Kruszywa mineralne. Kruszywa naturalne do nawierzchni drogowych; piasek
5. PN-88/B-23004 Kruszywa mineralne. Kruszywa sztuczne. Kruszywo z żużla wielkopieczowego kawałkowego
6. PN-86/C-84081/02 Sól (chlorek sodowy). Wymagania
7. PN-75/C-84127 Chlorek wapniowy techniczny

10.2. Ogólne specyfikacje techniczne (OST)

8. D-M-00.00.00 Wymagania ogólne

10.3. Inne dokumenty i materiały

9. Wytyczne zimowego utrzymania dróg, Ministerstwo Komunikacji, IBDiM. Zalecane do stosowania przez Centralny Zarząd Dróg Publicznych, Warszawa, 1981
10. Zimowe utrzymanie dróg publicznych. Część 1 i 2. Przegląd techniki drogowej i mostowej. J. Bieńka i inni, IBDiM, Polskie drogi, wrzesień-październik 2002
11. Prawo o ruchu drogowym. Ustawa z dnia 20 czerwca 1997 r. Dziennik Ustaw Nr 98, poz. 602 z późniejszymi zmianami.

11. ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1

CHARAKTERYSTYKA ŚRODKÓW DO ZWALCZANIA ŚLISKOŚCI ZIMOWEJ

1. Chlorek sodu NaCl

Jest produktem naturalnym i jednocześnie najtańszym i najskuteczniejszym w działaniu. Obecnie jest on najbardziej powszechnym środkiem do zwalczania śliskości zimowej.

Jako środek chemiczny chlorek sodu nie jest toksyczny, łatwo się rozsypuje i składa. Wykazuje dużą skuteczność działania do temp. -6°C , tj. w zakresie temperatur, przy których najczęściej występuje gołoledź. Przy niższych temperaturach, w celu lepszego działania, zaleca się stosować domieszkę chlorku wapnia CaCl_2 . Chlorek sodu można stosować w postaci sypkiej, zwilżonej lub solanek. Temperatura krzepnięcia nasyconego roztworu chlorku sodu wynosi $-21,2^{\circ}\text{C}$.

Do negatywnych cech chlorku sodu zaliczyć należy jego niszczący wpływ na nawierzchnie betonowe, elementy stalowe konstrukcji i pojazdy samochodowe oraz niekorzystny wpływ na środowisko, głównie zielen miejską i wody. W tkankach roślin chlorek sodu znajduje się w roztworze zawierającym jony sodu i chloru. Niekorzystne działanie jonów chloru przejawia się w tym, że zatrzymywane są w dużej ilości w tkankach roślin powodując ich chlorozę (żółknięcie liści), która prowadzi do częściowego lub całkowitego zamierania roślin.

Chlorek sodu stosowany w postaci suchej stwarza ryzyko wywiewania go przez wiatr, co zmniejsza jego efekt działania i wpływa niekorzystnie na przyległe tereny.

2. Chlorek wapnia CaCl_2

Jest produktem powstałym przy wytwarzaniu węgla sodu metodą amoniakalną. Występuje w postaci proszku lub płatków zawierających 77-80% czystego CaCl_2 . Działa on skutecznie w temperaturach do -20°C . Temperatura krzepnięcia nasyconego roztworu CaCl_2 wynosi $-51,6^{\circ}\text{C}$. Chlorek wapnia odznacza się bardzo wysoką higroskopijnością. Po rozsypaniu go na nawierzchni szybko tworzy roztwór, pochłaniając wilgoć z powietrza. Jest bardziej skuteczny w działaniu niż NaCl lecz wymaga przechowywania w szczelnie zamkniętych opakowaniach. Koszt jego jest kilkakrotnie wyższy niż NaCl.

Chlorek wapnia ma takie same lub większe właściwości korozyjne i niszczące niż chlorek sodu.

3. Chlorek magnezu MgCl_2

Chlorek magnezu może być używany jedynie lokalnie, w granicach okręgów gdzie jest wydobywany. Działa on skutecznie do -15°C . Środek ten ma pewne właściwości toksyczne, które niekorzystnie wpływają na środowisko. Z uwagi na powyższe trudności oraz kłopoty z magazynowaniem, stosowany jest w ograniczonym zakresie.

4. Mieszaniny chlorku sodu z chlorkiem wapnia (lub chlorkiem magnezu)

Są one najbardziej skuteczne w zwalczaniu śliskości zimowej. Chlorek wapnia zawarty w mieszaninie wchłania szybko wilgoć, co ułatwia chlorkowi sodu rozpoczęcie procesu topienia, do którego zainicjowania potrzebuje pewnej ilości ciepła i wilgoci. Mieszanina łączy zalety obu składników, będąc jednocześnie tańszą. Przy stosowaniu takiej mieszaniny można zaoszczędzić do 40% kosztów w porównaniu z suchą solą. Związane jest to z dużą efektywnością mieszaniny w niskich temperaturach i zmniejszeniem strat powodowanych przez wywiewanie.

W temperaturach do -15°C często stosuje się do likwidacji śliskości zimowej mieszaninę chlorku sodu z chlorkiem wapnia w proporcji 4:1 lub 2:1. Dobre efekty daje stosowanie mieszanin w proporcji 19:1. Dodatek chlorku wapnia w tej ostatniej proporcji zabezpiecza sól NaCl przed zbrylaniem się i obniża temperaturę jej zamarzania. Wadą mieszaniny jest jej szybkie zawilgacanie się, powodowane przez obecność chlorku wapnia, co utrudnia rozsypywanie. Mieszanina ma też właściwości korozyjne i niszczące, potęgowane przez CaCl_2 .

Mieszaniny chlorku sodu z chlorkiem magnezu wykazują podobne wady i zalety jak mieszaniny chlorku sodu i chlorku wapnia.

5. Nawilżona (zwilżona) sól

Zwilżanie rozsypywanej soli dokonuje się wodą lub lepiej solanką, dzięki której można w znacznym stopniu zwiększyć i przyspieszyć rozpuszczające działanie soli kamiennej. Zwykle pojemnik z solanką umieszczony jest na rozsypywarce i skropienie soli następuje tuż przed jej rozsypaniem. Należy przy tym zwracać uwagę, żeby dodanie solanki nie zwiększyło zbyt wiele wilgotności soli. Stosowanie zwilżonej soli powoduje:

- doprowadzenie do topnienia lodu i śniegu również w temperaturach do -15°C ,
- niedopuszczanie do strat spowodowanych siłami ssącymi i podmuchem poruszających się pojazdów lub bocznym wiatrem,
- uzyskania lepszej przyczepności ziarenek soli również na suchej nawierzchni,
- uzyskanie równomiernego rozsypywania soli i zwiększenia jego zasięgu,
- redukcję użytej ilości soli w porównaniu do ilości suchej w metodzie tradycyjnej, co jest korzystniejsze dla otaczającego środowiska.

W wyniku zwilżania soli uzyskuje się następujące efekty:

- zużycie soli zwilżonej jest mniejsze około 18% w porównaniu do soli suchej, prędkość poruszania się rozsypywarek zwiększa się do 40 km/h, co w efekcie wymaga mniejszej ilości sprzętu, mniej pracy ludzkiej oraz mniej punktów załadowawczych,
- wstępnie zwilżona sól pozostaje na nawierzchni przez dłuższy okres czasu niż sól sucha, która łatwo ulega zdmuchiowaniu. Działania profilaktyczne przed wystąpieniem lodowicy lub opadu śniegu jest więc znacznie bardziej praktyczne przy zastosowaniu soli

zwilżonej, której do zapobieżenia powstaniu warstwy lodu potrzeba znacznie mniej niż do stopienia takiej samej jego ilości,

- topnienie śniegu i lodu przez sól zwilżoną, które jest szybsze niż topnienie przez sól suchą.

6. Solanki

Technika stosowania środków chemicznych pod postacią roztworów (solanek) jest techniką zapewniającą znaczne zmniejszenie w dozowaniu tych środków na jednostkę powierzchni.

Zawartość środka chemicznego (soli) w roztworze należy dostosować do wymaganych warunków.

Przy używaniu solanki należy:

- zaplanować częstotliwość stosowania solanki tak, żeby jej działanie uniemożliwiło tworzenie się gołolodzi w okresie między rozlewaniem,
- ograniczyć jej stosowanie do środkowej części jezdni na odcinkach o przekroju daszkowym i wyższej krawędzi na łukach z przechyłką,
- rozlewać solankę z niskiej wysokości, najlepiej przy użyciu kolektorów.

Do rozlewania solanki mogą być stosowane samochody ze zbiornikami wody, używane do zraszania zieleni w pasie drogowym lub nawet skrapiaarki przeznaczone do robót bitumicznych.

7. Stosowanie środków uszorstniających w porównaniu ze środkami chemicznymi

Uszorstnianie lodu lub zlodowaciałego albo ubitego śniegu przez posypywanie go piaskiem lub żużlem jest zabiegiem mało szkodliwym dla środowiska, na drogach zamiejskich, lecz porównanie środków chemicznych ze środkami uszorstniającymi wykazuje większą efektywność środków chemicznych, gdyż:

- rozsypanie na oblodzone nawierzchnie środków uszorstniających nie gwarantuje dużej wygody i bezpieczeństwa ruchu, a jest to kosztowne i niezbyt skuteczne,
- rozsypane na nawierzchni kruszywa nieznacznie zwiększają współczynnik przyczepności i jest to krótkotrwałe,
- ruch kołowy i wiatr szybko znoszą kruszywo z jezdni i należałoby po przejechaniu kilkudziesięciu pojazdów, powtarzać ponownie rozsypanie (w praktyce 2 ÷ 6 razy na dobę, co wymagałoby w ciągu zimy olbrzymiej ilości kruszyw, środków transportu i robocizny),
- rozsypane w okresie zimy kruszywa muszą być na wiosnę usuwane z jezdni,
- kruszywa przez podrywanie kołami uszkadzają powłoki ochronne samochodów, tworząc w tych miejscach ogniska korozji,
- ilość kruszyw rozsypanych na jezdni jest dziesięciokrotnie większa niż ilość rozrzuconych środków chemicznych.

Metodę uszorstnienia jezdni należy stosować na drogach o mniejszej wrażliwości komunikacyjnej oraz tam, gdzie dopuszcza się zaleganie śniegu na nawierzchni drogi.

ZAŁĄCZNIK 2

INNE MATERIAŁY I TECHNOLOGIE
DO ZAPOBIEGANIA I ZWALCZANIA ŚLISKOŚCI ZIMOWEJ,
NIE STOSOWANE NA SZERSZĄ SKALĘ W POLSCE

Do środków chemicznych stosowanych zwłaszcza za granicą przy zwalczaniu śliskości zimowej należą środki chemiczne, które można scharakteryzować następująco:

- octan wapniowo-magnezowy: mniej skutecznie odładza jezdnię niż sól, 30-krotnie mniej wpływa na korozję stali niż sól, jest mało szkodliwy dla wód, kosztuje 15 ÷ 20 razy drożej od soli,
- mocznik techniczny: odładza podobnie jak sól do temp. -4°C , przy temperaturze od -4°C do -10°C dawki posypywania należy zwiększyć 1,5 ÷ 2-krotnie w stosunku do soli, wymaga 3-krotnego posypywania zabezpieczonej jezdni, powoduje szybki wzrost chwastów na poboczach i rowach, jego koszt jest znacznie wyższy niż soli,
- metanol: w zasadzie nie powoduje korozji, działa odładzająco natychmiast, jest mniej trwały niż sól, jest niepalny, w normalnym stężeniu jest trucizną, miesza się z wodą w temperaturze znacznie niższej niż sól, koszt zakupu niższy niż soli (mało doświadczeń),
- sole amonu (głównie stosowano chlorek amonu): efekt odładzający jest gorszy niż soli, powoduje wzrost chwastów przy drodze, koszt zakupu jest wyższy niż soli,
- fosforany: zanieczyszczają gleby i wody (mało doświadczeń),
- alkohole i glikole: nie powodują korozji metali, początkowo szybciej rozpuszczają lód niż sól lecz proces tajenia trwa dłużej, nie mogą być wpuszczane do rzek i jezior, gdyż pobierają tlen w dużej ilości, koszt ich zakupu jest bardzo wysoki,
- roztwory bezglikolowe: węgierski materiał „Transheat BL”, stosowany głównie na lotniskach, temperatura zamarzania -23°C , nie powoduje korozji, niepalny, szybko rozpuszcza lód, koszt - bardzo wysoki,
- siarczany: niszczą nawierzchnie zwłaszcza betonowe, działają w mniejszym zakresie temperatur niż sól (mało doświadczeń).

Wykorzystanie środków, nie stosowanych dotychczas na szeroką skalę w Polsce, jest ograniczone m.in. z następujących powodów:

- braku możliwości użycia profilaktycznego (alkohole, glikole),
- trudności z równomiernym rozprowadzaniem na jezdni (alkohol, glikol),
- trudności z usunięciem pozostałości z jezdni (glikol),
- działaniem w mniejszym zakresie temperatur niż sól (siarczany),
- działaniem korozyjnym, zbliżonym lub większym od soli (azotan amonu),
- działaniem niszczącym nawierzchni betonowych (siarczany),
- właściwościami toksycznymi (metanol, glikol etylowy),
- mniejszą skutecznością działania niż sól (mocznik, octan wapniowo-magnezowy, sole amonu),

- znacznie większym kosztem niż sól, co przy nie wystarczających środkach finansowych może wpłynąć na nieodladanie znacznej liczby dróg (dotyczy większości środków stosowanych eksperymentalnie).

Do głównych technik używanych za granicą przy zwalczaniu śliskości zimowej należą: ogrzewanie elektryczne nawierzchni, stałe instalacje rozpryskowe roztworów środków chemicznych, nawierzchnie z dodatkiem opóźniającym powstawanie gołoledzi oraz ogrzewanie geotermiczne jezdni.

ZAŁĄCZNIK 3

WYMAGANIA TECHNICZNE DLA MATERIAŁÓW USZORSTNIAJĄCYCH I ICH MIESZANIN

Wymagania podstawowe

Materiały uszorstniające stosowane do posypywania nawierzchni drogowych w zimowym utrzymaniu dróg powinny spełniać następujące podstawowe wymagania:

- zapewniać zakładany współczynnik tarcia na nawierzchni,
- nie być toksyczne i szkodliwe dla środowiska,
- nie powodować zniszczeń nawierzchni i pojazdów,
- dać się łatwo rozsypywać na nawierzchni,
- nie być łatwo usuwalne przez wiatr i ruch pojazdów.

Główne parametry oceny materiałów uszorstniających

Spśród różnych rodzajów materiałów uszorstniających najbardziej popularne są materiały naturalne nie wymagające wstępnej obróbki (kruszenie i sortowanie). Należą do nich różnego rodzaju piaski i żwiry. Często są stosowane również grysy (głównie ze skał magmowych), których koszt wytworzenia jest jednak wyższy.

Jakość materiałów uszorstniających ocenia się na podstawie badania następujących parametrów:

- składu ziarnowego,
- wytrzymałości na ścieranie (niszczenie przez ruch pojazdów),
- kształtu ziaren.

Przyjmuje się, że materiały uszorstniające (kruszywa) do posypywania nawierzchni powinny charakteryzować się następującymi parametrami:

- uziarnienie powinno być w miarę jednolite, wielkość ziaren powinna wynosić 1-4 mm i nie przekraczać 8 mm; duża zmienność wielkości ziaren powoduje nierównomierne posypywanie (różne odległości rozrzutu),
- zawartość ziaren drobnych (< 0,075 mm) powinna być minimalna (do 3%), ponieważ ziarna te mogą wpływać niekorzystnie zwiększając możliwość poślizgu,
- ziarna nie mogą być spłaszczone i muszą mieć kształt regularny,

- materiały uszorstniające powinny wykazywać dostateczną wytrzymałość na mechaniczne niszczenie przez ruch; nie mogą ulegać rozdrabnianiu, gdyż spada wówczas ich skuteczność i wzrasta zanieczyszczenie otoczenia,
- powinny być dostarczane i składowane w stanie suchym,
- nie powinny zawierać zanieczyszczeń mogących wzmacniać korozję pojazdów i konstrukcji stalowych.

Charakterystyki materiałów uszorstniających

Piasek i żwir

Są to materiały korzystne ekologicznie, jednak zabiegi posypywania wymagają częstego powtarzania ze względu na szybkie usuwanie tych materiałów przez ruch. Kruszywa te powinny mieć maksymalnie jednolite uziarnienie, co wpływa na bardziej równomierny ich rozkład na nawierzchni. Wielkość ziaren tych materiałów powinna wynosić od 1 do 4 mm.

Kruszywa naturalne jak piasek i żwir nie mogą zawierać żadnych składników spoistych (składniki spoiste mogą wzmacniać efekt poślizgu na nawierzchni).

Ziarna kruszyw powinny mieć kształt regularny i wykazywać dostateczną wytrzymałość na niszczenie przez ruch kołowy.

Grys

Jest to materiał pochodzący z mechanicznego rozdrobnienia skał, głównie pochodzenia magmowego. Powinien wykazywać się równomiernym uziarnieniem. Wielkość ziaren powinna wynosić 2-4 mm. Grys nie powinien zawierać ziaren spłaszczonych i o kształtach nieregularnych, które mogą niszczyć opony samochodowe

Żużel

Jest to kruszywo do tej pory stosowane z powodu jego dostępności jako materiału odpadowego. Stosowane są różne jego typy jak żużel wielkopieczowy kawałkowy i paleniskowy. Materiały te mogą wykazywać niekorzystne właściwości ze względu na korozyjność jak i szkodliwość dla środowiska.